

Pohjois-Savon maakunnallisesti arvokkaat lintualueet

Lintuyhdistys Kuikka 2018

Pohjois-Savon maakunnallisesti arvokkaat lintualueet

Lintuyhdistys Kuikka
Syyskuu 2018

Yhteistyössä:

Raportin laadinta: Jussi Koponen, Eelis Rissanen, Jyrki Uotila ja Jarmo Yliluoma

Kansikuva: Kuikka © Eelis Rissanen

Raportin valokuvat: Kuovi, liro © Jarmo Yliluoma

Pohjakartat: © Maanmittauslaitos 2018

Sisällys

1 Johdanto	2
2 Käytetty aineisto ja sen rajoitukset	2
3 Tärkeiden lintualueiden valinta.....	3
3.1 Alueiden valinnan yleiset perusteet.....	3
3.2 Huomioitu lajisto.....	4
3.3 Käytetyt kriteerit ja kohteiden valinta	4
4 Tarkastelun ulkopuolelle jääneet elinympäristöt.....	6
5 Hankkeen toteutus.....	7
6 Pohjois-Savon maakunnallisesti tärkeät muutonaikaiset lintualueet	7
6.1 Ponginperä, Kiuruvesi (540137)	8
6.2 Kirmanjärvi, Iisalmi (540152).....	9
6.3 Luodelahti, Iisalmi (540149).....	10
6.4 Palojsjärvi, Iisalmi (540153).....	11
6.5 Jälän pellot, Siilinjärvi (540147).....	12
6.6 Toivalan notko, Siilinjärvi (540144)	13
6.7 Kallansillat, Kuopio (540151).....	14
6.8 Kumpusaari, Kuopio (540155).....	15
6.9 Keskimmäinen, Riistavesi, Kuopio (540157)	16
6.10 Lapinjärvi, Maaninka, Kuopio (540158).....	17
6.11 Tavinsalmi ja Mustavirta, Maaninka, Kuopio (540159).....	18
6.12 Patalahti ja Patajärvi, Maaninka, Kuopio (540160)	19
6.13 Ruokovirta, Maaninka, Kuopio (540141)	20
6.14 Rastunsuo, Rautalampi (540139)	21
6.15 Huruslahti, Varkaus (540138).....	22
6.16 Komminselkä, Varkaus (540154)	23
6.17 Siitinselkä, Varkaus (540136).....	24
7 Pohjois-Savon maakunnallisesti tärkeät lintujen pesimäalueet	25
7.1 Talaskangas, Kajaani, Sonkajärvi, Vieremä (540161).....	26
7.2 Pumpulikirkko, Rautavaara (540162)	27
7.3 Hetejärvi, Keitele (540156).....	28
7.4 Patalahti ja Patajärvi, Maaninka, Kuopio (540160).....	29
7.5 Puijo, Kuopio (540163).....	30
7.6 Savuniemi, Riistavesi, Kuopio (540164)	31
7.7 Vuorilampi, Kuopio (540165)	32
7.8 Vanuvuori, Kuopio (540166).....	33
7.9 Naavasuo, Jalkala, Suonenjoki (540167)	34
7.10 Nikkilänmäki, Leppävirta (540168).....	35
7.11 Rastunsuo, Rautalampi (540139)	36
7.12 Kalajanvuori, Rautalampi (540170).....	37
7.13 Lehtoniemi, Varkaus (540171)	38
8 Lähteet.....	39

1 Johdanto

Linnustoarvojen tunnistaminen ja huomioiminen ovat tärkeä osa maankäytön kestävästä suunnittelusta. Linnuille erityisen arvokkaiden alueiden suojeleminen ja säästäminen ovat tärkeitä keinoja linnuston monimuotoisuuden turvaamisessa. Suomi on kansainvälisesti sitoutunut tähän.

Suomessa on toteutettu kansainvälisesti (IBA, Heath & Evans 2000) ja kansallisesti (FINIBA, Leivo ym. 2002) tärkeiden lintualueiden kartoitukset. Maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden selvityksiä on viime vuosina toteutettu eri puolilla maata. Tarve maakunnallisesti tärkeiden alueiden osoittamiseksi on ollut suuri, koska edellä mainituissa valtakunnallisissa selvityksissä löydettyjen alueiden ulkopuolelle on jäänyt paljon linnuston monimuotoisuuden kannalta hyvinkin merkittäviä alueita ja linnuston esiintymisestä on viime vuosina saatu paljon uutta tietoa.

Tämä raportti esittelee karttarajauksineen Lintuyhdistys Kuikan toimialueelta nimetyt maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI). Työn tulosten on tarkoitus muun auttaa muassa maankäytön suunnittelussa.

Lintuyhdistys Kuikan toimialueeseen kuuluvat Pohjois-Savon kunnat: Iisalmi, Kaavi, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Vesanto ja Vieremä.

2 Käytetty aineisto ja sen rajoitukset

Tärkeiden lintualueiden tunnistamiseksi tarvitaan tietoa lintujen ajallisesta ja maantieteellisestä esiintymisestä. Tässä hankkeessa on käytetty pääosin BirdLife Suomen ylläpitämän Tiira-lintutietopalvelun (www.tiira.fi) havaintotietoja vuosilta 2004-2015. Lisäksi on käytetty Tiiraan siirrettyä Lintuyhdistys Kuikan varhaisempaa havaintoarkistoa. Aineisto on mittava ja koostuu sadoistatuhansista lintuhavainnoista. Pesimätietojen tarkasteluissa on käytetty myös vuoden 2016 tietoja.

Käytetty aineisto ei ole systemaattinen otos Pohjois-Savon linnustosta. Koska aineisto koostuu pääosin lintuharrastajien ilmoittamista havainnoista, aineiston kertymiseen on vaikuttanut merkittävästi lintuharrastuksen luonne ja aktiivisten harrastajien maantieteellinen sijoittuminen. Eri alueiden havaintomääriin ovat vaikuttaneet olennaisesti niiden sijainti ja saavutettavuus ja esimerkiksi se, onko alueella hyvää havainnointipaikkaa. Havaintojen ilmoitusaktiivisuudessa on myös suurta vaihtelua eri lajien osalta.

On mahdollista, että esiteltyjen alueiden lisäksi muita maakunnallisesti tärkeitä alueita on jäänyt löytymättä puutteellisen aineiston vuoksi. MAALI-alueiden verkostoa voidaan myöhemmin täydentää tarpeen mukaan, mikäli uusia alueita löydetään tiedon karttuessa. Tässä raportissa esiteltävä MAALI-alueiden verkosto ei poista maankäyttösuunnitelmien linnustoselvitysten tarvetta. Se toimii maankäyttösuunnitelmia ohjaavana tiedossa olevat maakunnallisesti tärkeät alueet huomioiden.

3 Tärkeiden lintualueiden valinta

3.1 Alueiden valinnan yleiset perusteet

Lintulajien hyvinvoinnille pesimäalueiden lisäksi myös muuton- ja talviaikaiset levähdys- ja ruokailualueet ovat erittäin tärkeitä. IBA- ja FINIBA-selvityksissä huomioitiin lähinnä vain muutaman muuttolintulajin valtakunnallisesti kaikkein tärkeimmät levähdys- ja ruokailualueet. Koko maan tai muuttoreitin populaatiokokoihin perustuvien kriteerien antamat yksilömäärien raja-arvot olivat useimmilla muuttoaikaan tietyille kohteille kertyvillä lajeilla niin suuria, ettei koko maakunnasta löytynyt välttämättä yhtään lajikohtaisen kriteerin täyttävää aluetta. Linturetkely keskittyy Pohjois-Savossa muuttoaikoihin, joten muutonaikaisia kerääntymisalueita oli suhteellisen helppo ruveta selvittämään. Linnut ovat muutolla helpommin havaittavissa ja toisaalta myös laji- ja yksilömäärät ovat pesimäaikaan suurempia. Pohjois-Savon MAALI-alueet painottuvat kohteisiin, joista on ollut saatavissa muutonaikaisia tietoja. Pohjois-Savossa harrastajien keräämä aineisto linnuston muutonaikaisista kerääntymistä onkin pesimäaikaista aineistoa huomattavasti kattavampi.

Yleisesti voidaan todeta, että nyt tunnistetut tärkeät kerääntymäalueet ovat usein myös pesimälajistoltaan hyvin edustavia ja linnustoltaan maakunnan arvokkaimpia kohteita. Poikkeuksen tähän muodostavat muutamat aikaisin sulavat vesialueet, joissa keskeinen tekijä on sula vesialue, eikä niinkään alueen tarjoama ravinto.

Pesimälintujen osalta havainnointi on niiden pienistä määristä johtuen hankalampaa. Pesimälajien kannalta Pohjois-Savon sijainti on toisaalta hyvin merkittävä. Täällä ollaan monen lajin kohdalla vaihtumisvyöhykkeellä varsinkin Pohjois-Suomen lajien osalta. Jotkut täällä pesivät lajit ovat lähes eteläisimmällä esiintymisalueellaan. Jotkut lajit pesivät vastaavasti läntisimmillä alueillaan. Pesimälajien osalta on pyritty huomioimaan nämä ulottuvuudet ja valikoimaan alueet nämä kriteerit huomioiden. Samoin on pyritty huomioimaan joidenkin lajien viime aikoina tapahtunut taantuminen.

Pohjois-Savo on hyvin metsäinen. Tämä aiheutti omia haasteita merkittävien pesimäalueiden etsimisessä. Metsäisillä alueilla on lisäksi vaikeaa todeta tärkeän alueen rajaa. Tämän lisäksi metsäalueet, jotka eivät kuulu suojelun piiriin ovat erityisen alttiita erilaisille ympäristön muutoksille. Pesimälinnuston osalta myös havaintojen kirjauksen puute ja epäyhtenäisyys aiheuttivat ongelmia. Selvityksessä kuitenkin löydettiin MAALI-alueiksi sopivia metsäalueita, jotka pääsääntöisesti olivat jo mukana joissakin suojelualueverkostossa. Lisäksi mukaan nousi myös kosteikoita ja joitakin muita alueita. Lukumäärällisesti näitä löytyi lähes yhtä monta kuin kerääntymäalueitakin.

MAALI-tarkastelu painottuu lintuvesiin ja kosteikkoihin sekä tärkeimpiin lintujen ruokailu- ja levähdysalueina käyttämiin viljelyalueisiin. Suhteellisen pienialaisina ja tarkkarajaisina lintuvedet ja kosteikot ovat helposti rajattavissa. Lajiston ja yksilömäärien keskittyminen parhaille kohteille on selvempää kuin esimerkiksi metsäympäristössä. Keskittymisen johdosta lintuveteen tai kosteikkoon vaikuttavan yksittäisenkin hankkeen linnustolliset vaikutukset voivat olla maakunnallisesti huomattavia. Kosteikkojen linnusto on taantunut huolestuttavasti viime vuosikymmenen aikana (Ellermaa & Lindén 2011, Rassi ym.2010). Jo pelkästään tästä syystä maakunnallinen kosteikkojen tarkastelu on erityisen tärkeää.

Monien lajien esiintymisen laskeva suuntaus on havaittavissa tähänkin tarkasteluun käytetyssä aineistossa. Suomi on kansainvälisin sopimuksin ja EU:n lintudirektiivin kautta sitoutunut kosteik-

kojen suojeluun. Lajiston viimeaikaisen kannankehityksen johdosta suojelutoimien tehostaminen on tarpeen. Kosteikkojen ja lintuvesien lajeista merkittävä osa on Suomen kansain-välisiä vastuulajeja, joiden Euroopan kannasta merkittävä osa esiintyy Suomessa.

3.2 Huomioitu lajisto

Muutonaikaisessa kerääntymätarkastelussa huomioitu lajisto on pääosin vesilintuja ja kahlaajia. Ne on lueteltu taulukossa 1. Lajiston valinnassa on pääosin noudatettu valtakunnallisesti määriteltä linjaa. Mukaan valitut lajit ovat sellaisia, joiden esiintyminen Pohjois-Savossa on niin runsasta ja säännöllistä, että kerääntymien lukumäärärajojen määrittäminen on mielekästä. Tarkastelu tehtiin lajikohtaisesti siten, että jokaisen mukaan valitun lajin painoarvo oli sama.

Pesimäaikaisten lajien tarkastelussa otettiin huomioon Pohjois-Savon maantieteellinen sijainti, sekä lajin kannassa mahdollisesti viime aikoina tapahtunut taantuminen. Lajeille laitettiin niiden esiintymisen ja uhanalaisuuden perusteella myös hiukan erilaisia painoarvoja. Lajit on lueteltu kappaleessa 3.3.

3.3 Käytetyt kriteerit ja kohteiden valinta

Kriteeriarvot valittiin tarkastelemalla maakunnan koko aineiston lukumääräjakaumia. Niihin perustuvat lajikohtaiset raja-arvot on esitetty taulukossa 1. Tärkeiden kerääntymäalueiden tunnistamisessa lajien esiintymiseltä edellytettiin riittävää runsautta ja myös säännöllisyyttä. Nämä ehdot toteutuivat, jos alueella oli havaittu lajikohtaisen kriteeriarvon ylittävä määrä yksilöitä vähintään kahtena tarkastelujakson vuotena.

Kohteiden vertailu perustui havaittuihin suurimpiin yksilömääriin. Kevätmuutto- ja syysmuutto-kautta tarkasteltiin erikseen. Etenkin syksyllä monien lajien esiintyminen on kevättä niukempaa. Tämä on huomioitu ”Muuta mielenkiintoista lajistoa” -kohdassa.

Esimerkiksi Uudellamaalla tehdyssä MAALI-tarkastelussa (Ellermaa 2010) kohteita arvioitaessa otettiin huomioon vain kolme jokaiselle lajille tärkeintä esiintymisaluetta. Kolmen alueen valinta oli selvityksen laatijan subjektiivinen valinta. BirdLife Suomen maakunnallisesti tärkeiden kerääntymäalueiden valintakriteereissä sen sijaan korostetaan, että kultakin lajilta valitaan alueet, joissa yksilömäärät ovat maakunnan suurimpia rajaamatta lajikohtaisesti valittavien alueiden lukumäärää etukäteen. Näin toimittiin myös Pohjois-Savossa. Vaikka useiden lajien kaikkein suurimmat yksilömäärät keskittyvät muutamille harvoille erityisen arvokkaille alueille, kuten Kuopion Maaningan Kinnulanlahdelle, esiintyy maakunnallisesti merkittäviä suuria määriä muuallakin kuin huippukohteilla. Monien lintualueiden huomattava arvo syntyy niiden kumulatiivisesta merkityksestä useille lajeille, eikä niinkään niiden tärkeydestä jollekin yksittäiselle lajille.

Alueiden merkitys arvioitiin tarkastelemalla kerralla havaittuja suurimpia yksilömääriä muuttokausittain. Lintuyksilöiden ajallinen vaihtuvuus hyvillään lintupaikoilla on nopeaa. Tästä syystä kullakin alueella on merkitystä huomattavasti suuremmalle lintujoukolle kuin mitä yhdellä kertaa havaitut enimmäismäärät ilmaisevat.

MAALI-alueet valittiin lajikohtaisten tarkastelujen tuottaminen yhteenlaskettujen pistemäärien perusteella. Valituilla kohteilla oli yleensä merkitystä vähintään kolmelle tarkastelussa mukana

olleelle lajille. Mikäli kriteerilajeja havaittiin alle kolme lajia, aluetta ei valittu MAALI-alueeksi kerääntymäalueena.

Taulukko 1. Kriteeriarvot

Laji	Minimi (yksilömäärä)	Kausi (kevät/syksy)
Laulujoutsen	100	kevät, syksy
Metsähanhi	100	kevät, syksy
Sinisorsa	150	kevät, syksy
Haapana	150	kevät, syksy
Tavi	200	kevät, syksy
Jouhisorsa	50	kevät, syksy
Lapasorsa	20	kevät, syksy
Telkkä	150	kevät, syksy
Punasotka	10	kevät, syksy
Tukkasotka	70	kevät, syksy
Uivelo	30	kevät, syksy
Isokoskelo	400	kevät, syksy
Kaakkuri	5	kevät, syksy
Kuikka	20	kevät, syksy
Silkkiiikku	100	kevät, syksy
Kurki	100	kevät, syksy
Kahlaajat	200	kevät, syksy
Kapustarinta	200	kevät, syksy
Töyhtöhyppä	100	kevät, syksy
Kuovi	100	kevät, syksy
Suokukko	400	kevät, syksy
Liro	200	kevät, syksy
Kalatiira	100	kevät, syksy
Pikkulokki	250	kevät, syksy
Naurulokki	500	kevät, syksy
Kalalokki	300	kevät, syksy
Selkälokki	100	kevät, syksy
Harmaalokki	800	kevät, syksy
Haarapääsky	300	kevät, syksy
Lapinsirkku	100	kevät, syksy
Pulmunen	300	kevät, syksy

Pesimälajiston osalta pyrittiin valitsemaan Pohjois-Savon alueelle sopivat ja merkitykselliset lajit. Lajien kohdalla käytettiin hiukan erilaisia painoarvoja. Pesivien lintujen kriteereihin ei sisällytetty parimäärärajoituksia naurulokkia lukuun ottamatta. Lajien esiintymisen osalta havaintoja oli oltava useammalta kuin yhdeltä vuodelta.

Pesimäpaikan valintakriteeriksi riittivät yksinään seuraavat lajit:

- punasotka
- mustakurkku-uikku
- maakotka
- jänkäsirriäinen
- mustaviklo
- jänkäkurppa
- lehtopöllö
- valkoselkätikka
- kuukkeli
- peltosirkku

Toisen lajiryhmän lajeista tarvittiin paikan valintaan vähintään kolme lajia:

• metsähanhi	• selkälokki
• harmaasorsa	• pikkutikka
• heinätavi	• pohjantikka
• riekko	• keltavästäräkki
• metso	• peukaloinen
• kaakkuri	• satakieli
• kuikka	• sinipyrstö
• kanahaukka	• kultarinta
• luhtahuitti	• idänuunilintu
• kurki	• sirittäjä
• kapustarinta	• tiltalti
• pikkukuovi	• pikkusieppo
• punajalkaviklo	• kuhankeittäjä
• naurulokki (yli 50 paria)	

4 Tarkastelun ulkopuolelle jääneet elinympäristöt

MAALI-kohteiksi otettiin mukaan periaatteessa kaikki alueet, jotka täyttivät luodut kriteerit. Aineistoa työstäessä kuitenkin tuli esiin muutamia alueita, jotka täyttivät kriteerit, mutta joita ei pidetty mielekkäinä nimetä MAALI-alueksi. Yhtenä esimerkkinä olivat Siilinjärven Yaran teollisuusalueen rikastehiekka-alueet, jotka ovat merkittäviä sekä lintujen muuton että pesinnän kannalta. Aluerajauksen tekeminen olisi kuitenkin ollut mahdotonta, koska alueen ympäristö muuttuu ja elää koko ajan teollisuuden rakentamisen myötä. Myös joidenkin metsä- ja maatalousympäristöjen rajaaminen oli liian hankalaa, joten ne jätettiin pois.

Metsä- ja suoalueiden laaja-alainen tarkastelu ja niitä koskeva MAALI-alueiden valinta ei ollut mahdollista käytettävissä olleiden linnustotietojen avulla. Siksi alueiden valinnassa keskityttiin muutamiin tiedossa olleisiin joko osin tai kokonaan suojeltuihin metsäkohteisiin, joiden edustavasta linnustosta yhdistyksellä oli tietoja.

Avosoiden ojitus ja käyttö turvetuotannossa ovat vähentäneet Pohjois-Savon luonnontilaisten soiden pinta-alan murto-osaan alkuperäisestä. Samalla suolajisto on vähentynyt selvästi. Tästä kehityksestä johtuen maakunnan kaikkia luonnontilaisia soita voidaan lähtökohtaisesti pitää linnustollisesti tärkeinä.

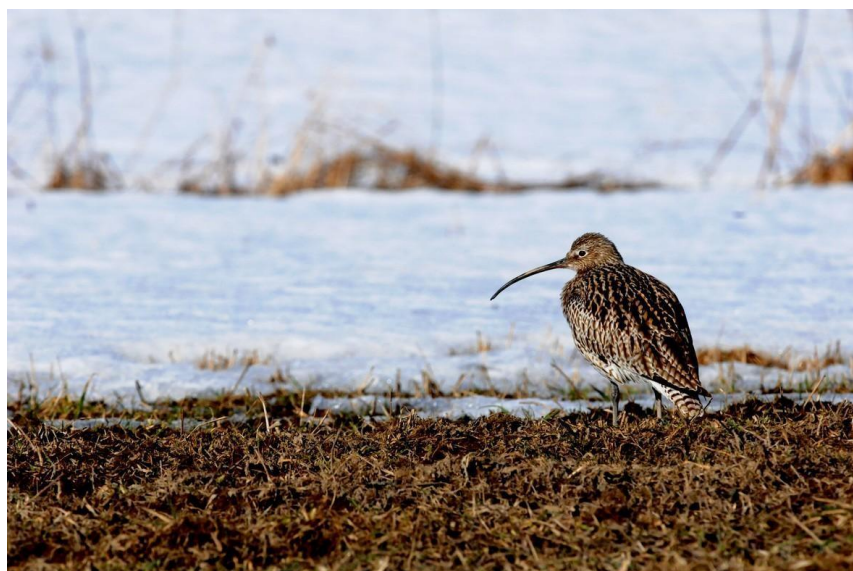
MAALI-tarkastelua on mahdollista myöhemmin laajentaa koskemaan myös vähemmälle huomiolle jääneitä elinympäristöjä.

5 Hankkeen toteutus

MAALI-hanke on toteutettu Lintuyhdistys Kuikan, Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistyksen ja BirdLife Suomen yhteishankkeena. Hankkeen etenemistä koordinoi työryhmä, johon kuuluivat Jussi Koponen, Eelis Rissanen, Jarmo Yliluoma ja Jyrki Uotila. He vastasivat myös raportin laadinnasta. Keskeisen tärkeitä vaikuttajia ovat olleet ne sadat lintuharrastajat, joiden tekemiin havaintoihin tämä selvitys pääosin perustuu.

6 Pohjois-Savon maakunnallisesti tärkeät muutonaikaiset lintualueet

Seuraavassa esitellään Lintuyhdistys Kuikan toimialueelta valitut 16 MAALI-aluetta. Alueista ilmoitetaan nimi, alueen järjestysnumero BirdLife Suomen ylläpitämässä Lintualueetietokannassa, sijaintikunta, MAALI-rajauksen pinta-ala, linkki Kansalaisen karttapaikkaan, karttakuva sekä suppea yleiskuvaus alueen luonteesta. Kerääntymäkohteiden osalta ilmoitetaan kevään ja syksyn osalta kohteen valintaan vaikuttaneet kriteerilajit. Lajinimen perässä oleva lukema osoittaa kohteella tarkastelujakson aikana havaitun suurimman yksilömäärän. Pesimälajistoa on lueteltu, jos laskentatietoa on ollut saatavilla. Pesimäkriteerein valittujen kohteiden osalta valintaperusteena olleet lajit on esitetty lihavoituna. Lajiperusteisista kohteista on annettu lisätietoa valinnan perusteesta. Kohteiden hoidosta on annettu lyhyt yleisluontoinen suositus. Varsinaisia hoitotoimia tai alueiden maankäytön suunnittelua varten on kuitenkin aina syytä tehdä erillinen tarkempi selvitys. Tämän lisäksi on kerrottu kohteiden suojelun nykytilanne ja mahdollinen virkistyskäyttö lähinnä retkeilyn kannalta.

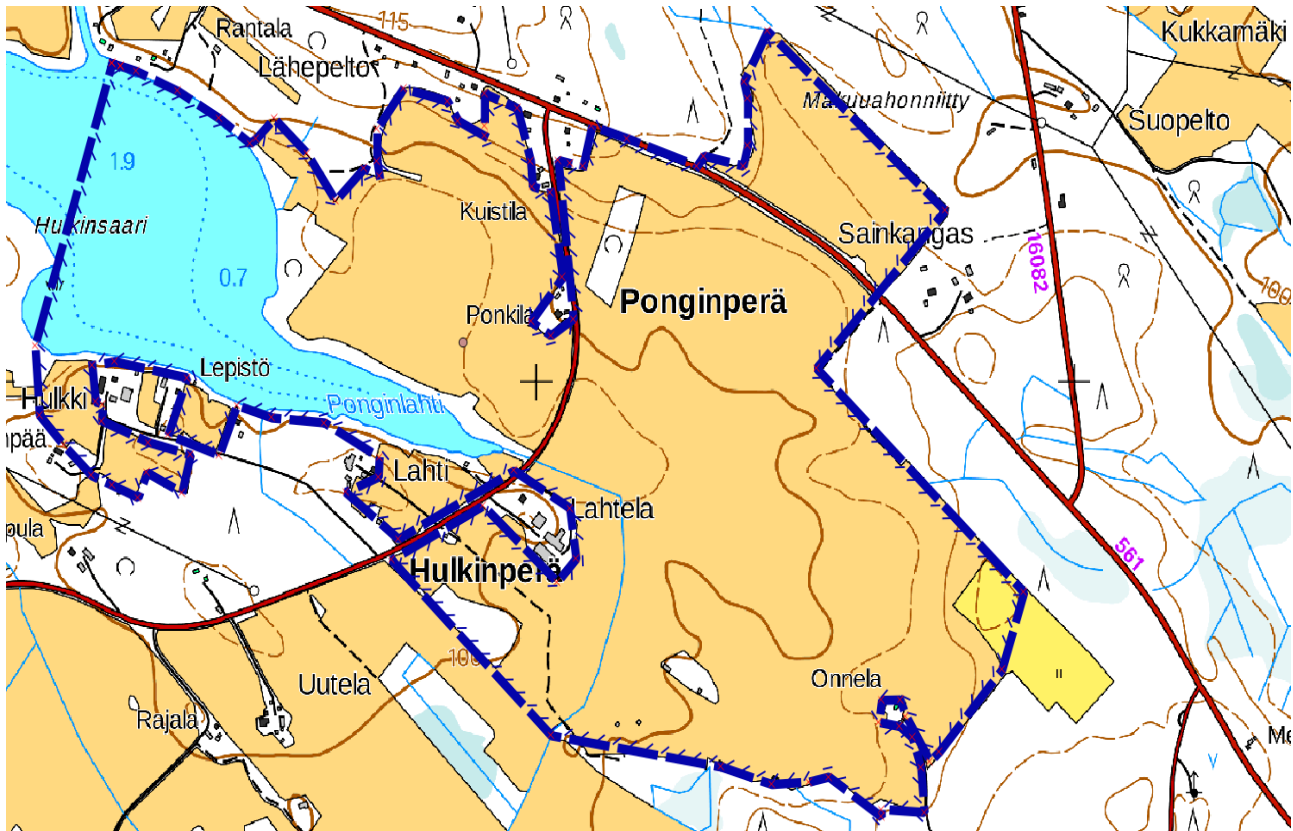

6.1 Ponginperä, Kiuruvesi (540137)

Pinta-ala: 130 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Rajaukseen kuuluu laaja peltoaukeama ja Hautajärven Ponginlahti. Vesi on rehevää. Ponginperän alue on erittäin tärkeä keväinen ja syksyinen muuttolintujen levähdysalue. Muuton aikana niin pelto kuin lahti tarjoavat linnuille hyvin ruokaa. Alueen pesimälinnustoa tunnetaan huonosti.

Kriteerilajit kevät: laulujoutsen (100), metsähanhi (100) ja pulmunen (350).

Kriteerilajit syksy: laulujoutsen (530).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: Keväällä sinisorsa (80), kurki (85), haapana (8), metsäviklo (30), naurulokki (200), kalalokki (122), sepelkyyhky (100) peippo ja järripeippo (400). Syksyllä peippolaji (500), haarapääsky (200) ja keltävästäräkki (11).

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen alueella ei ole perustettuja suojelualueita tai suojeluvarauksia.

Hoitosuositus: Alueen peltojen käyttömuodot tulisi säilyttää nykyisen kaltaisina. Alueen pelloille ja Hautajärven Ponginlahden rannoille ei tulisi ohjata merkittävää lisärakentamista. Ympäröivien peltojen viljelykäytön jatkuminen ja ranta-alueiden säilyminen pääosin avoimina ylläpitävät alueen linnustoarvoja. Alueella kannattaa suosia peltojen käyttömuotoja, jotka vähentävät ravinnekuormitusta.

Virkistyskäyttö: Peltoalue on hyvä linturetkeläykohde ja se on helposti tavoitettavissa.

6.2 Kirmanjärvi, Iisalmi (540152)

Pinta-ala: 350 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Rajaukseen kuuluu pääasiassa järvi. Järvi on luontaisesti rehevä ja sisäistä kuormitusta nostaa muun muassa suuri särkikalakanta. Kirmanjärven alue on hyvin tärkeä etenkin syksyinen muuttolintujen levähdysalue. Läheiset maatilat peltoineen tarjoavat muuttomatkalla oleville lokeille hyvän mahdollisuuden hankkia ruokaa. Alueen pesimälinnustoa tunnetaan huonosti.

Kriteerilajit syksy: laulujoutsen (165), uivelo (31), isokoskelo (500) ja kalalokki (300).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: Keväällä töyhtöhyppä (50), kuovi (70), naurulokki (300), sepelkyyhky (30). Syksyllä valkoposkihanhi (1500), sinisorsa (11), allsi (6), silkkiuikku (9), kesykyyhky (200) ja haarapääsky (100).

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen alueella ei ole perustettuja suojelualueita tai suojeluvarauksia.

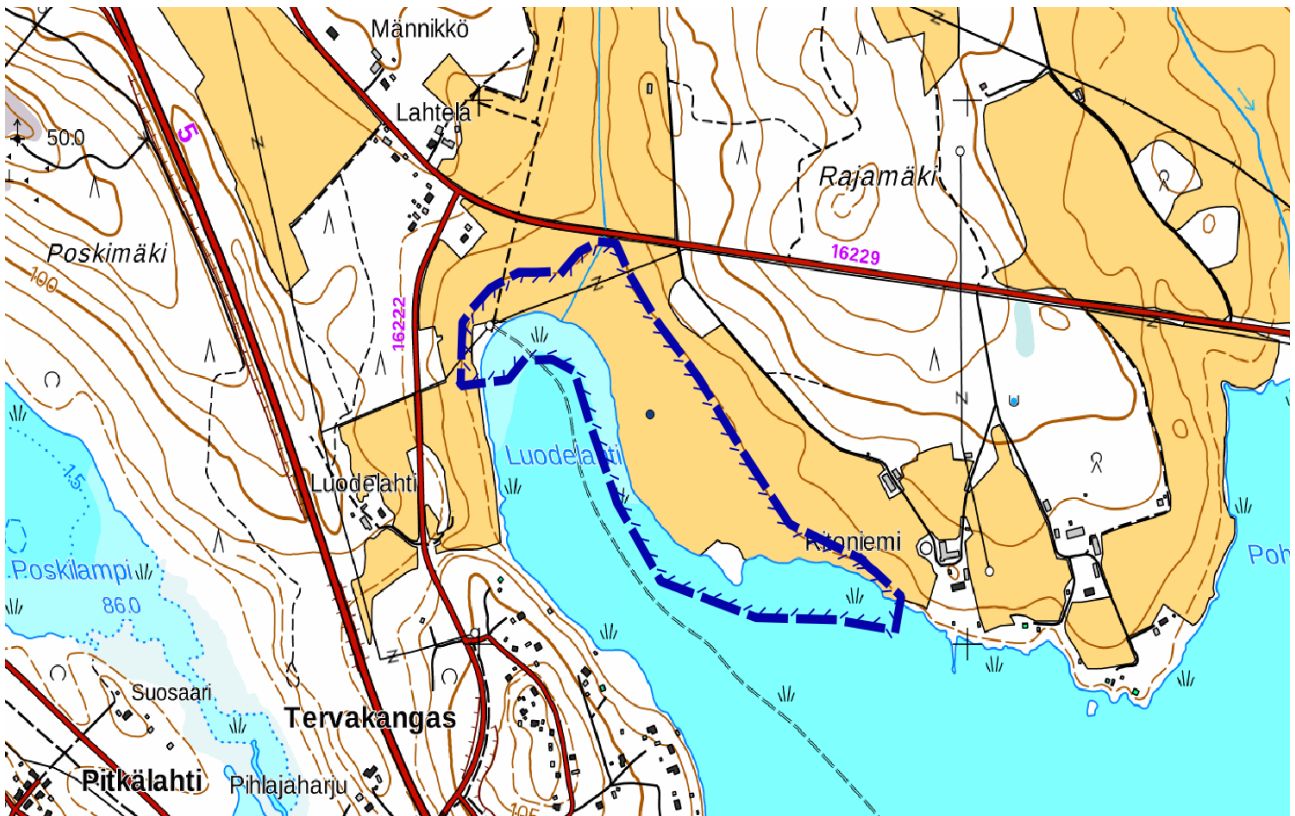
Hoitosuositus: Alueen peltojen käyttömuodot tulisi säilyttää nykyisen kaltaisina. Kirmanjärven rannoille ei tulisi ohjata merkittävää lisärakentamista. Kirmanjärven kunnostusta tulisi jatkaa.

6.3 Luodelahti, Iisalmi (540149)

Pinta-ala: 22 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Alue on Kilpijärven lahti. Se on rehevöitynyt. Luodelahti on erittäin tärkeä keväinen muuttolintujen levähdysalue. Alue on varsin rauhallinen ja rannalta on hyvä näkyvyys joka suuntaan. Tämä houkuttaa varsinkin keväisin lokkeja. Läheinen kaatopaikka tarjoaa isoille lintumäärille helpohkon aterian. Alueen pesimälinnustoa tunnetaan huonosti.

Kriteerilajit (kevät): selkälokki (126), naurulokki (500) ja liro (120).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: Keväällä haapana (80), tavi (50), suokukko (62), mustaviklo (10), valkoviklo (20), harmaalokki (94) ja valkoposkihanhi (190).

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen alueella ei ole perustettuja suojelualueita tai suojeluvarauksia.

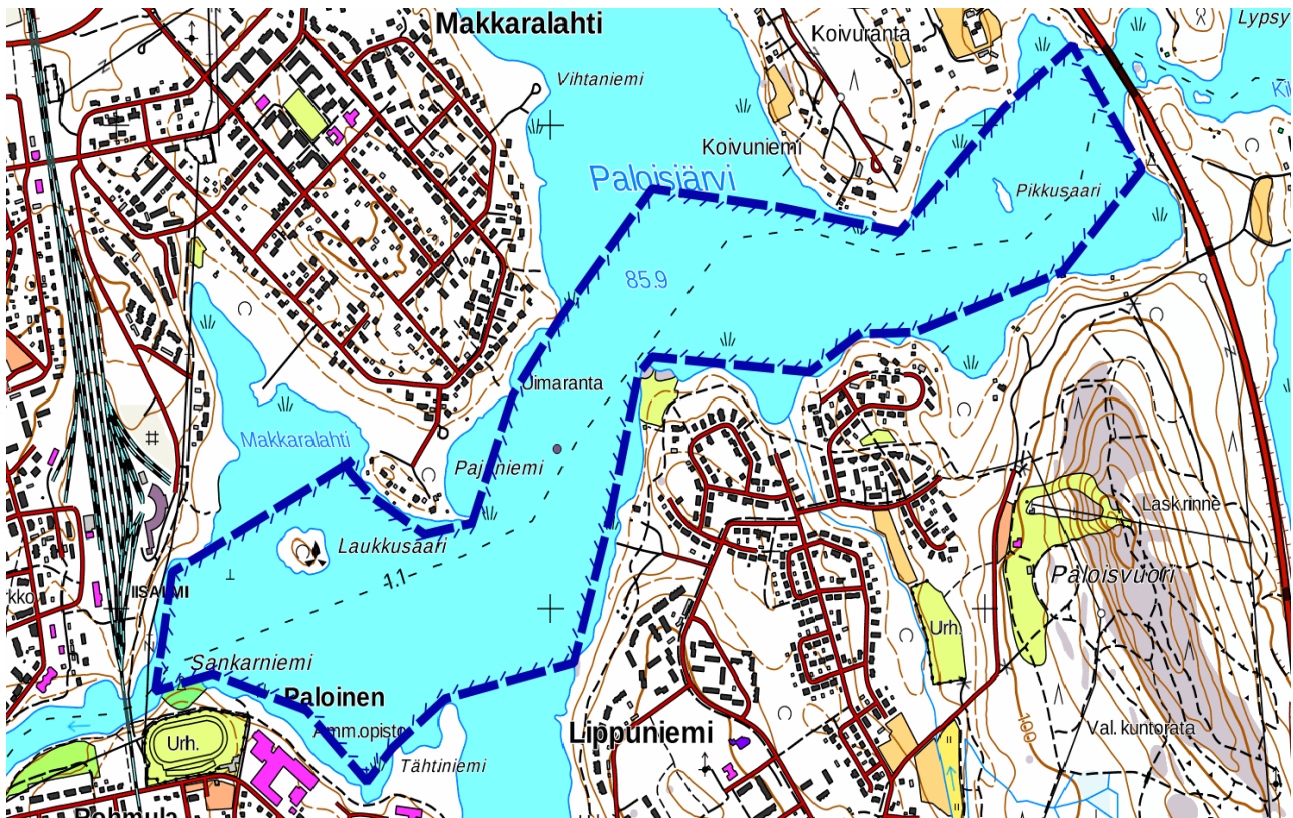
Hoitosuositus: Alueen peltojen käyttömuodot tulisi säilyttää nykyisen kaltaisina. Luodelahden rannoille ei tulisi ohjata merkittävää lisärakentamista.

6.4 Paloisjärvi, Iisalmi (540153)

Pinta-ala: 86 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Järvi on lähes kokonaan kaupungin ympäröimä. MAALI-alueeseen kuuluu järven keskiosa. Paloisjärvi on runsashumuksinen. Se on tärkeä keväinen muuttolintujen levähdysalue. Syksyisinkin järveltä löytyy paljon lokkeja. Alueen pesimälinnustoa tunnetaan huonosti.

Kriteerilajit (kevät): harmaalokki (1200), selkälokki (133), ja naurulokki (3500).

Kriteerilajit (syksy): harmaalokki (400).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: Keväällä laulujoutsen (63), sinisorsa (26), silkkiuikku (12).

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen alueella ei ole perustettuja suojelualueita tai suojeluvarauksia.

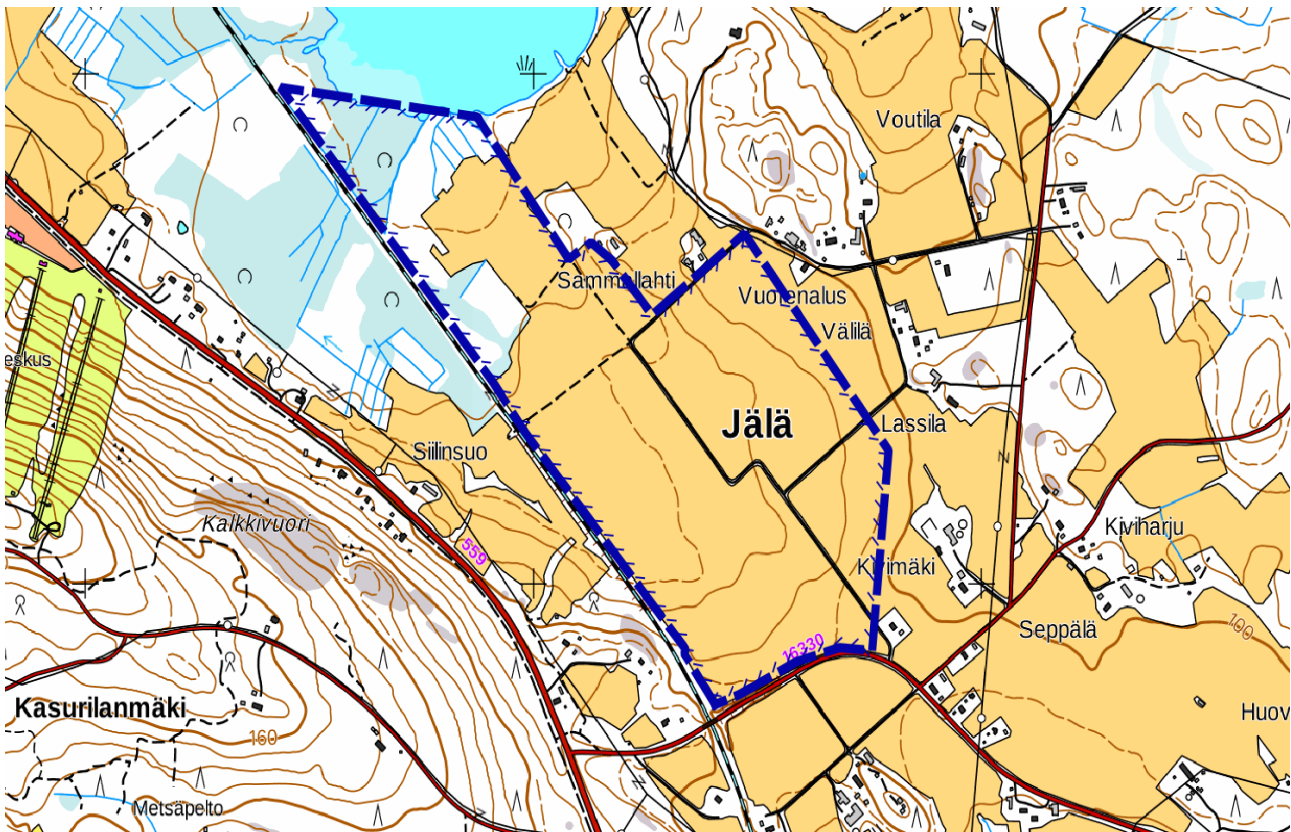
Hoitosuositus: Paloisjärvi on tärkeä virkistyskäyttökohde kaupunkilaisille. Purojen suulle olisi syytä rakentaa laskeutusaltaita tai kosteikkoja, että ravinnepäästöt saataisiin hallintaan.

6.5 Jälän pellot, Siilinjärvi (540147)

Pinta-ala: 66 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Alue rajautuu Kasurila-Jälä-Jännevirran FINIBA-alueeseen, joka MAALI-kohteen kohdalla on heinikkoista matalaa ja harvaa pajupensaikkaa. Laaja peltoaukea, jonka rinnepellot sulavat aikaisin keväällä. Matalimmat kohdat alueesta ovat viherrehulla ja korkeimmat osat ovat nurmella, viljalla tai perunalla.

Kriteerilajit (kevät): kapustarinta (450), suokukko (415), sepelkyyhky (130), lapinsirkku (300) ja pulmunen (200).

Kriteerilajit (syksy): töyhtöhyppä (200), sepelkyyhky (150) ja keltavästäräkki (100).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: Kevään harvinaisuuksia mm. arosuohaukka, jänkäsirriäinen, karikukko ja keräkurmitsa. Syksyllä lapinkirvinen (8) sekä heinäkurppa kahtena vuonna.

Suojelutilanne: Kuuluu pohjoisosiltaan FINIBA-alueeseen mutta varsinaista suojelualuetta ei ole tarkoitus perustaa.

Hoitosuositus: Alue tulisi säilyttää viljelyn piirissä. Lisäksi nykyinen viljelykasvivalikoima olisi mahdollisuuksien mukaan säilytettävä.

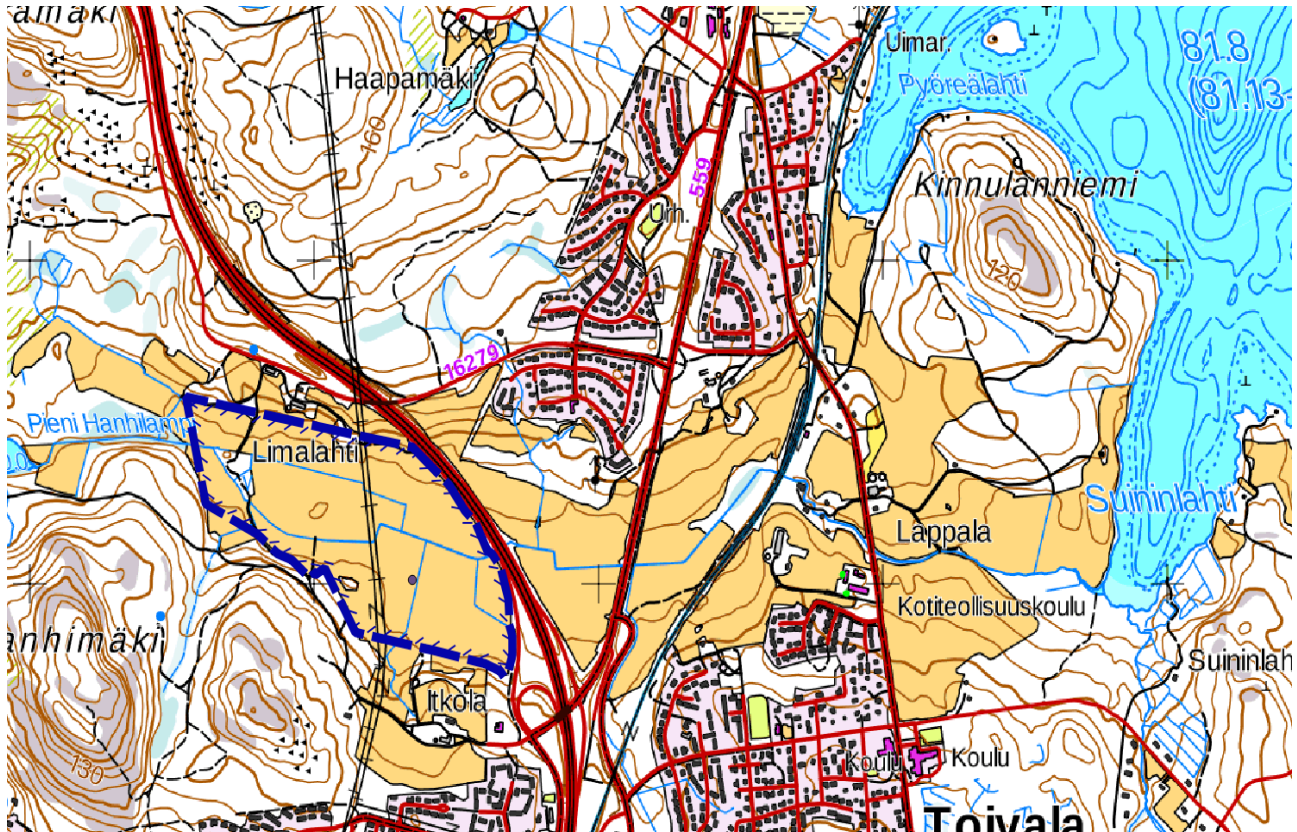
Virkistysarvo: Jälä on suosittu muutonaikainen linturetkikohde.

6.6 Toivalan notko, Siilinjärvi (540144)

Pinta-ala: 22 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Peltoaluetta halkoo valtatie 5. Notkon halki virtaava itä-länsisuuntainen oja tulvii lumien sulamisen aikoihin muodostaen laajat tulvalammikot. Lisäksi alueen jyrkät rinnepellot sulavat aikaisin keväällä. Alueen arvo on viime vuosina heikentynyt kun moottoritien itäpuolinen osa kaavoitettiin rakentamiselle ja notkon halki virtaava oja perattiin. Tulvat heikkenivät ja lepäilijämäärät laskivat, mutta ne ovat edelleen huomionarvoisia.

Kriteerilajit (kevät): tavi (356), sinisorsa (150), töyhtöhyppä (150), valkoviklo (88), liro (504) ja naurulokki (700).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: Keväällä meriharakka (9), metsäviklo (37) sekä amerikantavi (Pohjois-Savon ensihavainto vuonna 2009).

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen alueella ei ole perustettuja suojelualueita tai suojeluvarauksia.

Hoitosuositus: Alueen ennallistaminen edellyttäisi ojan patoamista tai läpivirtauksen hidastamista, jolloin tulvat ja niiden myötä kahlaaja- ja vesilintukerääntymät palautuisivat.

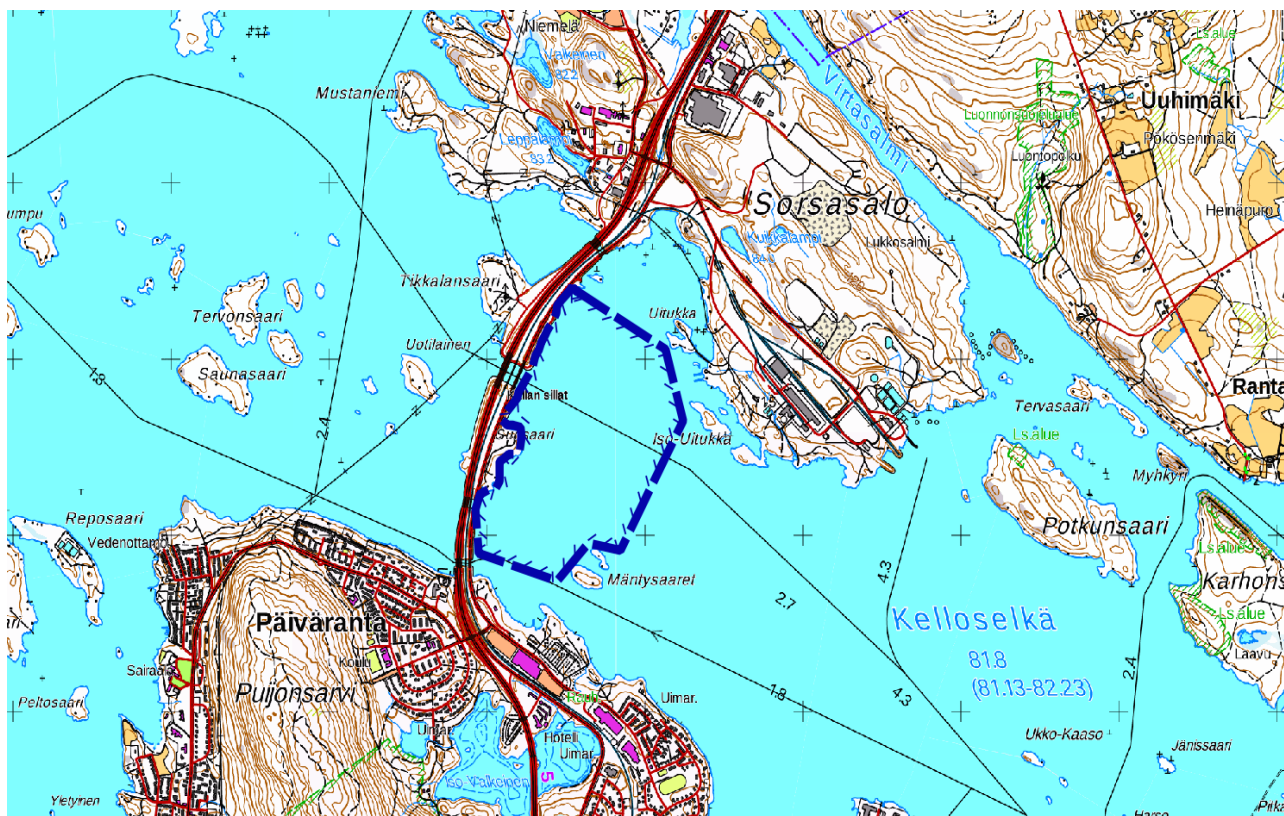
Virkistysarvo: Alueen lintujen tarkkailu onnistuu hyvin pohjoispuolella olevalta Kehvon tieltä sekä eteläpuolella olevan huoltoaseman viereiseltä polulta.

6.7 Kallansillat, Kuopio (540151)

Pinta-ala: 132 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Alue sijaitsee aivan valtatie 5:n vieressä sen itäpuolella. Alueelle muodostuu keväällä sula-alue vesistöjen ollessa muuten vielä jäässä. Sula-alue houkuttelee runsaasti lokkilintuja odottelemaan pesimäalueiden jäiden lähtöä.

Kriteerilajit (kevät): silkkiuikku (110), naurulokki (4650), selkälokki (478) ja kalatiira (330).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: Keväällä kalalokki (430), jouhisorsa (22), telkkä (60), tukkasotka (150), mustalintu (16) sekä sinisorsa (120).

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen alueella ei ole perustettuja suojelualueita tai suojeluvarauksia.

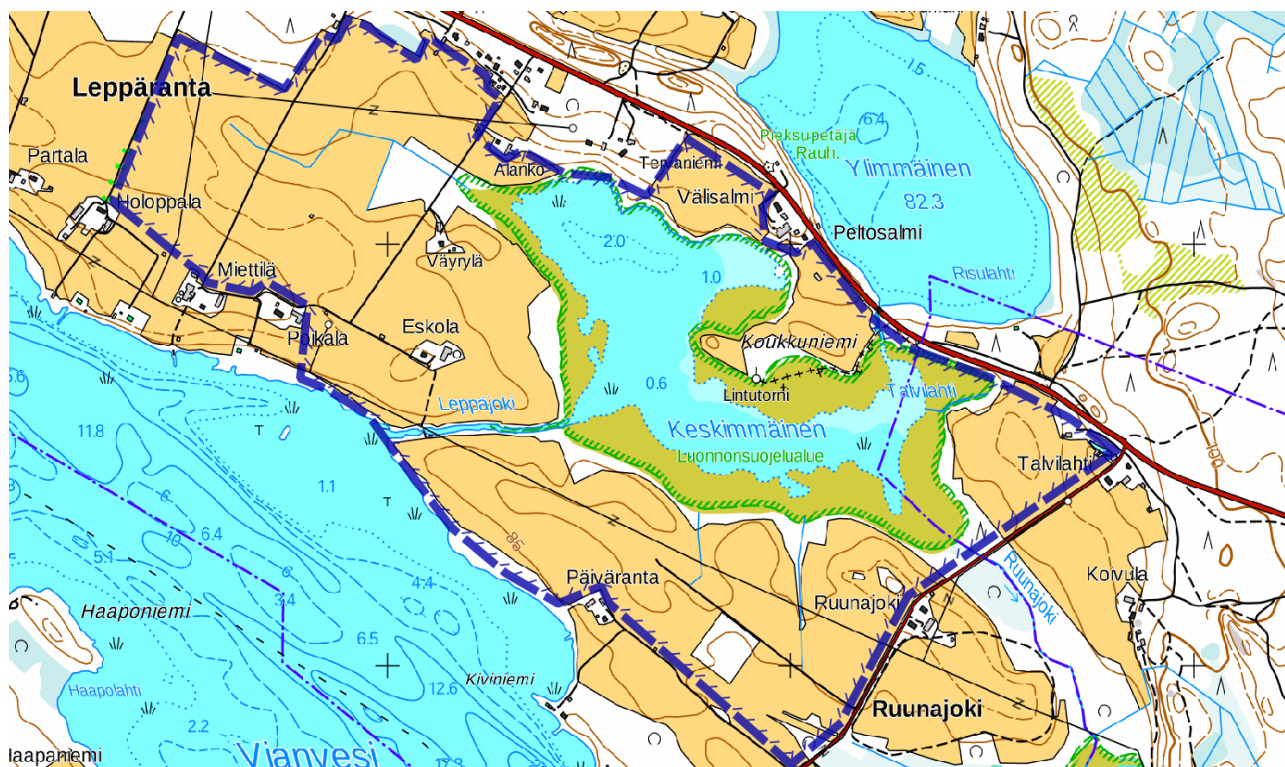
Virkistysarvo: Kallansillat on helposti tavoitettavissa niin autolla kuin pyörälläkin. Tämän takia se on suosittu keväinen retkeilykohde.

6.9 Keskimmäinen, Riistavesi, Kuopio (540157)

Pinta-ala: 190 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Riistaveden Keskimmäinen on rehevä ja keväisin runsaasti retkeilty lintujärvi. Kohteeseen kuuluu lisäksi järven pohjoispuoliset Leppärannan ja Ruunajoen pellot, jotka keräävät keväisin hanhia ja kapustarintoja.

Kriteerilajit: (kevät) metsähanhi (250), tavi (250), töyhtöhyppä (150), kapustarinta (300) ja lapinsirkku (200).

Kriteerilajit (syksy): kurki (210) ja töyhtöhyppä (400).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: Keväällä valkoposkihanhi (800). Lisäksi merihanhi, lyhytnokkahanhi, luhtahuitti ja luhtakana on havaittu useana keväänä ja vuonna 2015 sitruunavästäräkki pesi alueella (Pohjois-Savon ensimmäinen pesintä), syksyllä valkoposkihanhi (2000).

Suojelutilanne: Järvi kuuluu Natura 2000-verkostoon ja se on perustettu luonnonsuojelualueeksi vuonna 2005.

Hoitosuositus: Järveä kunnostettiin vuonna 2015 ja kunnostusta tullaan jatkamaan.

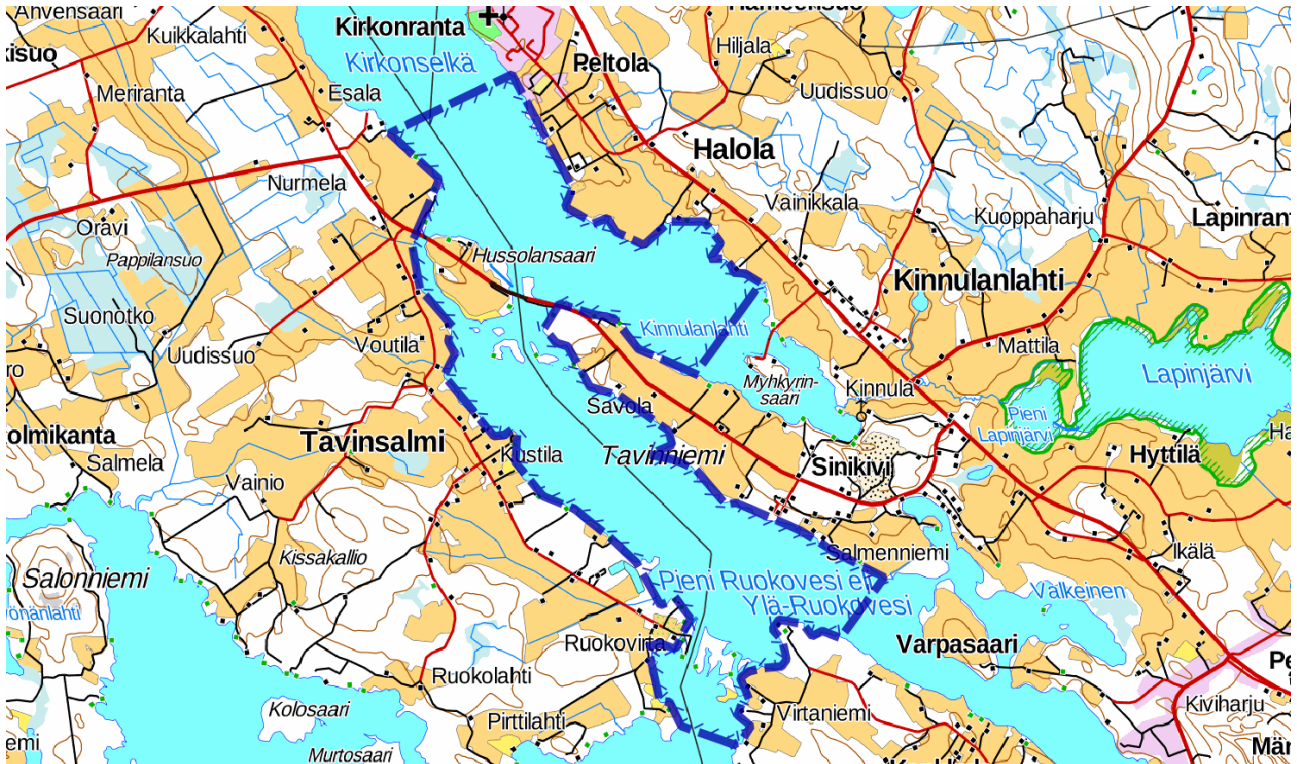
Virkistysarvo: Järven havainnointi onnistuu helposti ja häiriöttä lintutornista. Peltoalueita voi havainnoida teiltä.

6.11 Tavinsalmi ja Mustavirta, Maaninka, Kuopio (540159)

Pinta-ala: 934 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Voimakkaasti virtaava Mustavirta jäätyy ainoastaan keskitalven kovimmilla pakkasilla ja se onkin paikka, jossa tavataan kevään ensimmäisiä ja syksyn viimeisimpiä vesilintuja. Läheinen Tavinsalmi on puolestaan aikaisin keväällä sulava kapea salmi. Kummankin vesistön rantapelloilla nähdään myös runsaasti levähtäviä vesilintuja.

Kriteerilajit (kevät): tavi (225), haapana (150), töyhtöhyppä (210) ja kuovi (150).

Kriteerilajit (syksy): kalalokki (600).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: Syksyllä valkoposkianhi (5000).

Suojelutilanne: Maaninkajärven ympäristön osayleiskaavassa alueella on todettu olevan linnustollista merkitystä.

Virkistysarvo: Teiden ansiosta kohteilla on helppo havainnoida ja ne ovatkin muuttoaikoina yksi Pohjois-Savon eniten retkeilyistä lintupaikoista.

6.13 Ruokovirta, Maaninka, Kuopio (540141)

Pinta-ala: 284 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Ylä- ja Ala-Ruokoveden välinen kapea Ruokovirta sulaa aikaisin keväällä ja kerää hyvin lepäileviä vesilintuja. Lisäksi työttöhyypät ja kuovit viihtyvät kevätkuutolla jään reunalla.

Kriteerilajit (kevät): uivelo (32), kuikka (40) ja kuovi (220).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: keväällä alli (7) ja mustalintu (28).

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen sisällä ei ole suojelualueita, mutta se sijaitsee kahden IBA ja FINIBA verkostoon kuuluvan Maaninkan linnustuksen osa-alueen välissä, joiden kanssa se muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden. Maaninkajärven ympäristön osayleiskaavassa alueella on todettu olevan linnustollista merkitystä.

Hoitosuositus: Alueen maankäyttömuodot tulisi säilyttää ennallaan. Lisäksi yläpuolisen Maaninkajärven ravinnekuormitusta tulisi seurata ja estää liiallinen rehevöityminen.

Virkistysarvo: Lintujen tarkkailu alueella onnistuu parhaiten Ruokovirran kanavan pohjois- tai eteläpäästä, josta molemmat vesialueet näkyvät hyvin.

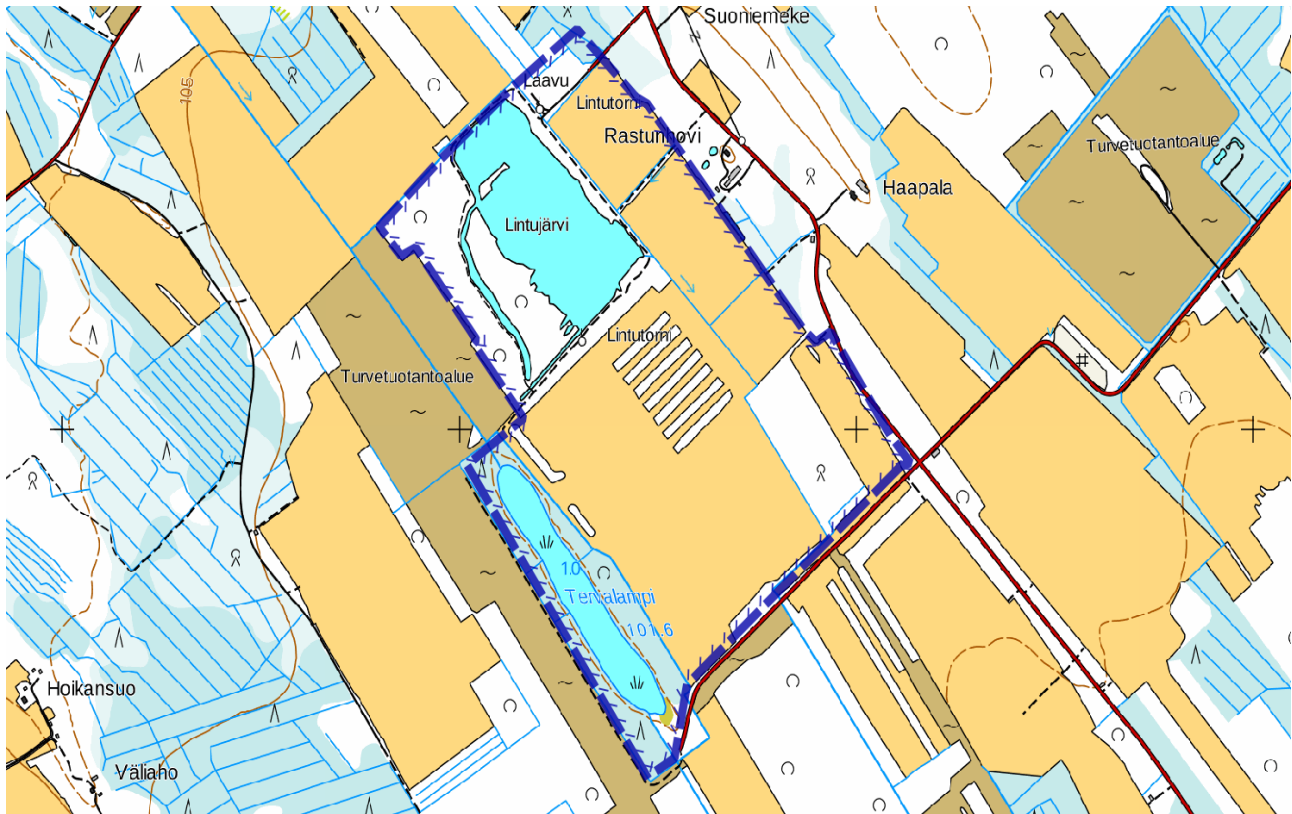
6.14 Rastunsuo, Rautalampi (540139)

Pinta-ala: 108 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Rastunsuo on entinen turvetuotantoalue, johon Vapo Oy on rakentanut lintujärven. MAALI-rajaukseen sisältyy myös lintujärven viereiset pellot, jotka erityisesti keväällä keräävät runsaasti lintuja.

Rastunsuo on merkittävä pesimäaikainen [lintualue](#).

Kriteerilajit (kevät): laulujoutsen (118), kurki (158), kapustarinta (200), sepelkyyhky (200), metsähanhi (153) ja sinisorsa (212).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: keväällä sinisorsa (170) ja pulmunen (169) sekä syksyllä laulujoutsen (85).

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen sisältä on rauhoitettu 26,7 ha alue vuonna 2007. Koko MAALI-alue kuuluu Pohjois-Savon maakuntakaavan virkistys- ja retkeilyvaraukseen.

Hoitosuositus: Alueella olevat kahlaajia houkuttelevat lieterannat tulisi kunnostaa.

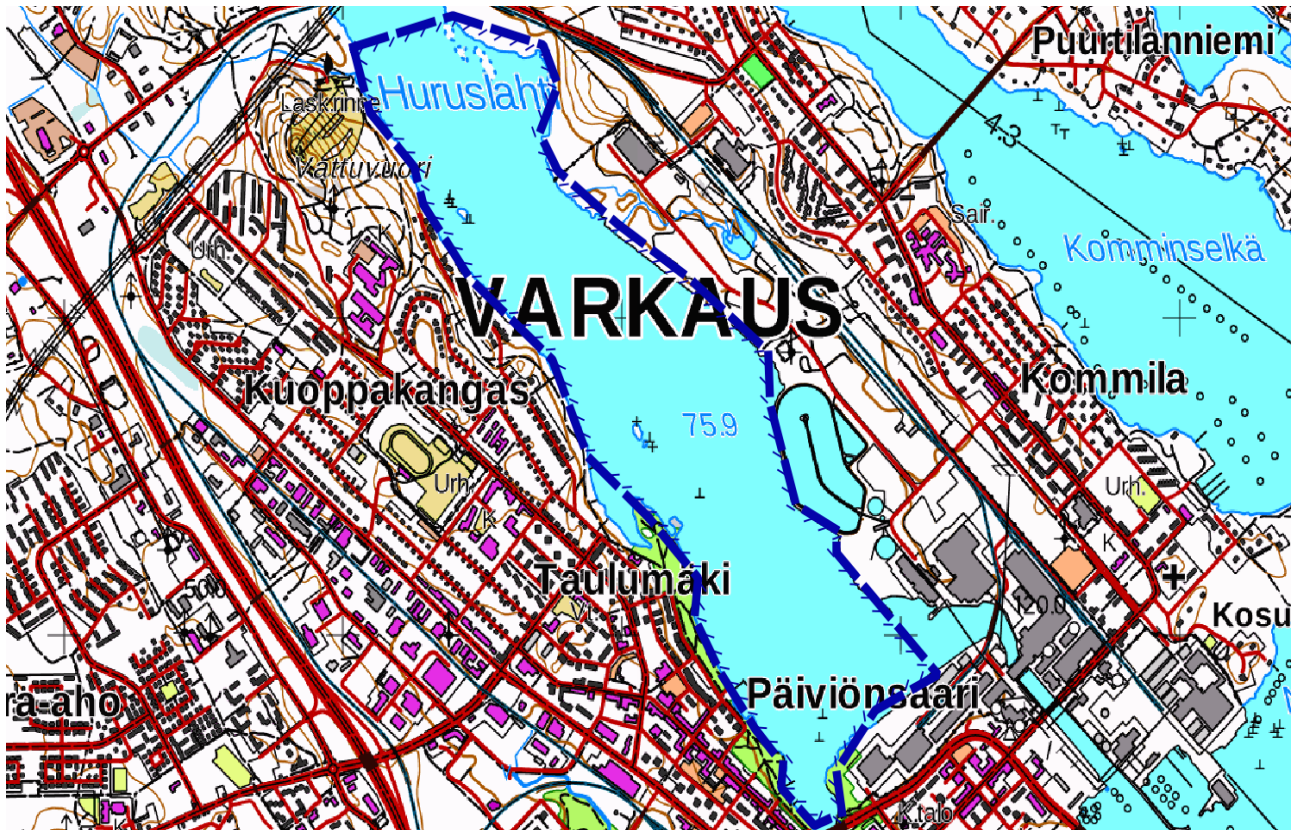
Virkistysarvo: Alueella on luontopolku ja hyväkuntoinen lintutorni sekä tulentekopaikka. Alue on suosittu retkikohde lintuharrastajien keskuudessa.

6.15 Huruslahti, Varkaus (540138)

Pinta-ala: 153 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Huruslahden vesialue sijaitsee Siitinselän yläpuolella aivan Varkauden keskustaajaman itäpuolella. Se on asutuksen ja teollisuuden ympäröimä syvä vesialue, joka sulaa aikaisin keväällä. Paikalla pysähtyy vesilintuja ja loppusyksyllä ja alkutalvesta siellä havaitaan myös viimeisiä vesilintuja ja loppusyksyllä. Rajaukseen sisältyy lähinnä vesialue ja aivan välitön ranta-alue.

Kriteerilajit (kevät): naurulokki (1000), harmaalokki (1400) ja selkälokki (160).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: sinisorsa (110) (talvi), varis (150) (talvi), naakka (700) (talvi), meriharakka (15) isolokki ja merilokki sekä syksyisin yksittäisiä alleja, mustalintuja ja pilkkasiipiä ja monia muitakin vesilintulajeja.

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen alueella ei ole perustettuja suojelualueita tai suojeluvarauksia.

Hoitosuositus: Huruslahden pohjasedimenteissä lieenee melkoiset myrkkyyjäämät vanhan puunjalostus-teollisuuden tiimoilta. Olennaista on huolehtia vesitalouden kannalta, että nämä haitalliset aineet pysyvät pohjasedimentissä, eivätkä lähde sieltä kierto.

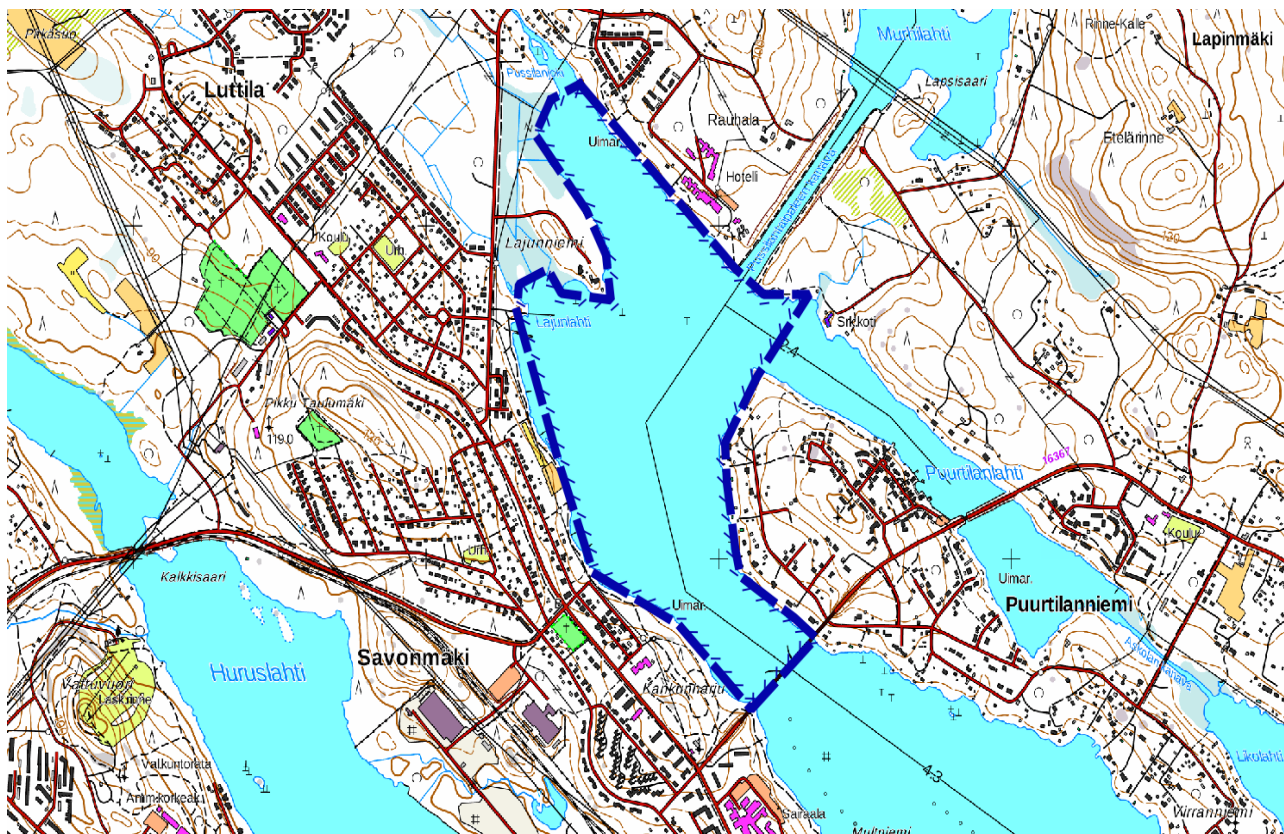
Virkistysarvo: Alueen tarkkailu on helpointa Huruslahden laiturilta.

6.16 Komminselkä, Varkaus (540154)

Pinta-ala: 91 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Varkauden Kommilan itäpuolella sijaitseva vesialue on Komminselkä. Se sijaitsee Pussilantaipaleen kanavan alapuolelta aina Taipaleen kanavalle ja Ämmänkoskelle saakka. Se on tehokkaasti asutuksen ja teollisuuden ympäröimä syvä vesialue, joka sulaa aikaisin keväällä. Paikalla pysähtyy vesilintuja, lähinnä kokosukeltajia sekä lokkilintuja. Se kerää myös loppusyksyn ja alkutalven aikaan yksittäisiä vesilintuja ja lokkeja yöpymään.

Kriteerilajit (kevät): harmaalokki (800), naurulokki (600) ja kalalokki (320).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: keväisin lokkien joukossa tavataan merilokkeja ja selkälokkeja sekä joinakin vuosina isolokki. Syksyllä on tavattu pieniä määriä alleja, mustalintuja ja pilkkasiipiä sekä isokoskeloita (100). Talvella on havaittu merimetso ja varis (100). Rantalajeina on havaittu lisäksi pähkinähakki ja kuhankeittäjä.

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen alueella ei ole perustettuja suojelualueita tai suojeluvarauksia.

Hoitosuositus: Maankäyttö alueen olisi hyvä pysyä entisenlaisena.

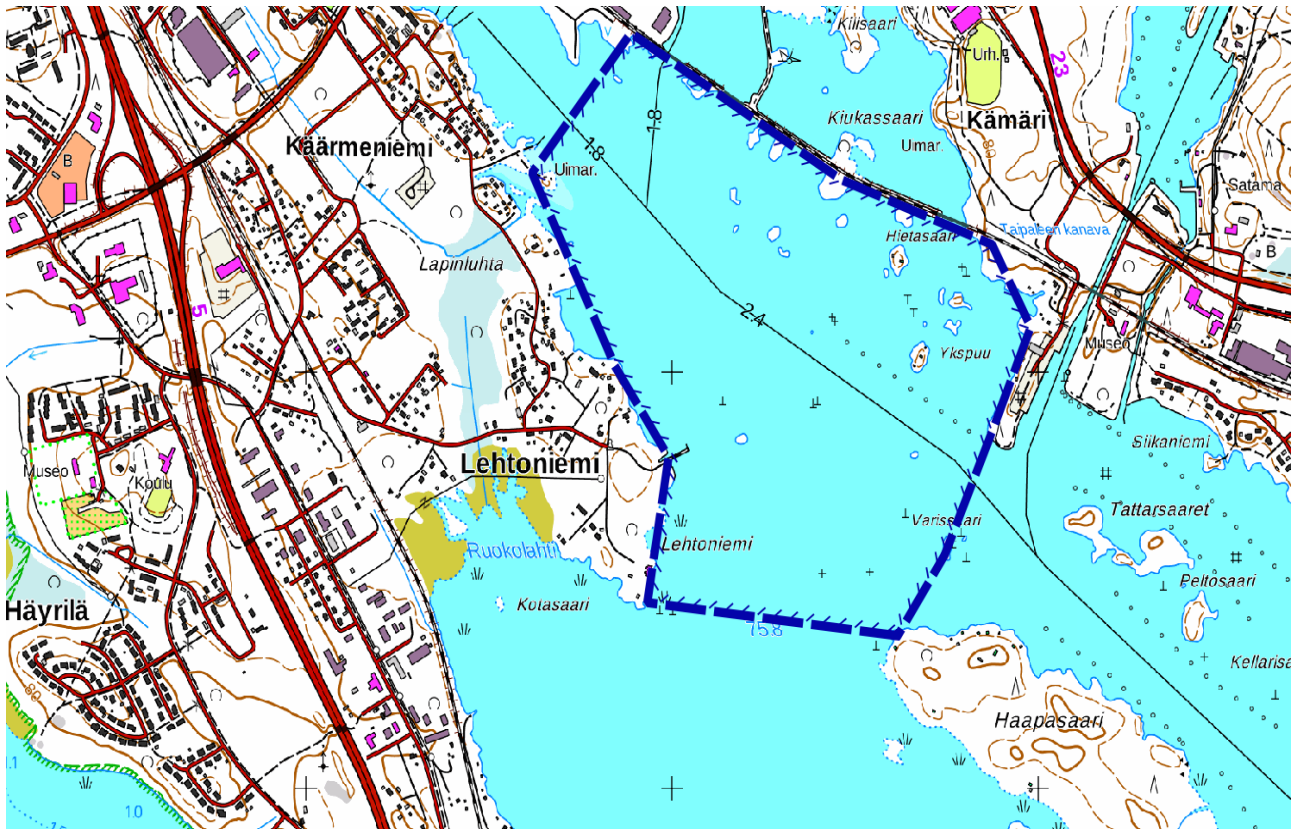
Virkistysarvo: Alue on helposti kaupunkilaisten tavoitettavissa ja se onkin suosittu retkeilykohde keväällä.

6.17 Siitinselkä, Varkaus (540136)

Pinta-ala: 200 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Varkauden Siitinselkä on Huruslahden alapuolella sijaitseva vesialue. Yläpuolisen Pirtinvirran virtaukset vaikuttavat siihen, että alue sulaa aikaisin keväällä. Paikalla havaitaan runsaasti vesi- ja loppilintuja muuttoaikaan. Lehtoniemen laiturilta avautuu riittävän hyvät näkymät myös muutonseurantaan. Paikalla onkin havaittu esim. hanhi- ja sepekkyyhkymuuttoa.

Kriteerilajit (kevät): silkkiuikku (170), kuikka (40), kaakkuri (10) ja harmaalokki (1400).

Muuta mielenkiintoista lajistoa: Keväällä härkälintu (7), isokoskelo (50) sekä yksittäisiä merilokkeja ja merikotkia. Syksyllä isokoskelo (200), tukkakoskelo (32) sekä yksittäisiä harmaahaikaroita, merimetsoja ja merikotkia.

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen alueella ei ole perustettuja suojelualueita tai suojeluvarauksia.

Hoitosuositus: Siitinselänkin pohjasedimenteissä lienee erilaisia myrkkyyjiä ja raskasmetalleja vanhan puunjalostus- ja metalliteollisuuden tiimoilta. Olennaista on huolehtia vesitalouden kannalta, että nämä haitalliset aineet pysyvät pohjasedimentissä, eivätkä lähde sieltä kierto.

Virkistysarvo: Alueen länsipuolella oleva Lehtoniemi on suosittua ulkoilualueutta ja Siitinselän tarkkailu onnistuu hyvin Lehtoniemen laiturilta.

7 Pohjois-Savon maakunnallisesti tärkeät lintujen pesimäalueet

Seuraavassa esitellään Lintuyhdistys Kuikan toimialueelta valitut 13 MAALI-alueita, jotka on valittu pesimälajistonsa perusteella. Niistä ilmoitetaan nimi, alueen järjestysnumero BirdLife Suomen ylläpitämässä Lintualueetietokannassa, sijaintikunta, MAALI-rajauksen pinta-ala, linkki Kansalaisen karttapaikkaan, karttakuva sekä suppea yleiskuvaus alueen luonteesta. Pesimälajistosta on todettu vain pesimälajit, niiden parimääriä ei ole periaatteessa kommentoitu. Kohteiden hoidosta on annettu lyhyt yleisluontoinen suositus. Varsinaisia hoitotoimia tai alueiden maankäytön suunnittelua varten on kuitenkin aina syytä tehdä erillinen tarkempi selvitys. Lisäksi on arvioitu kohteiden suojelun nykytilannetta ja virkistyskäyttöä.

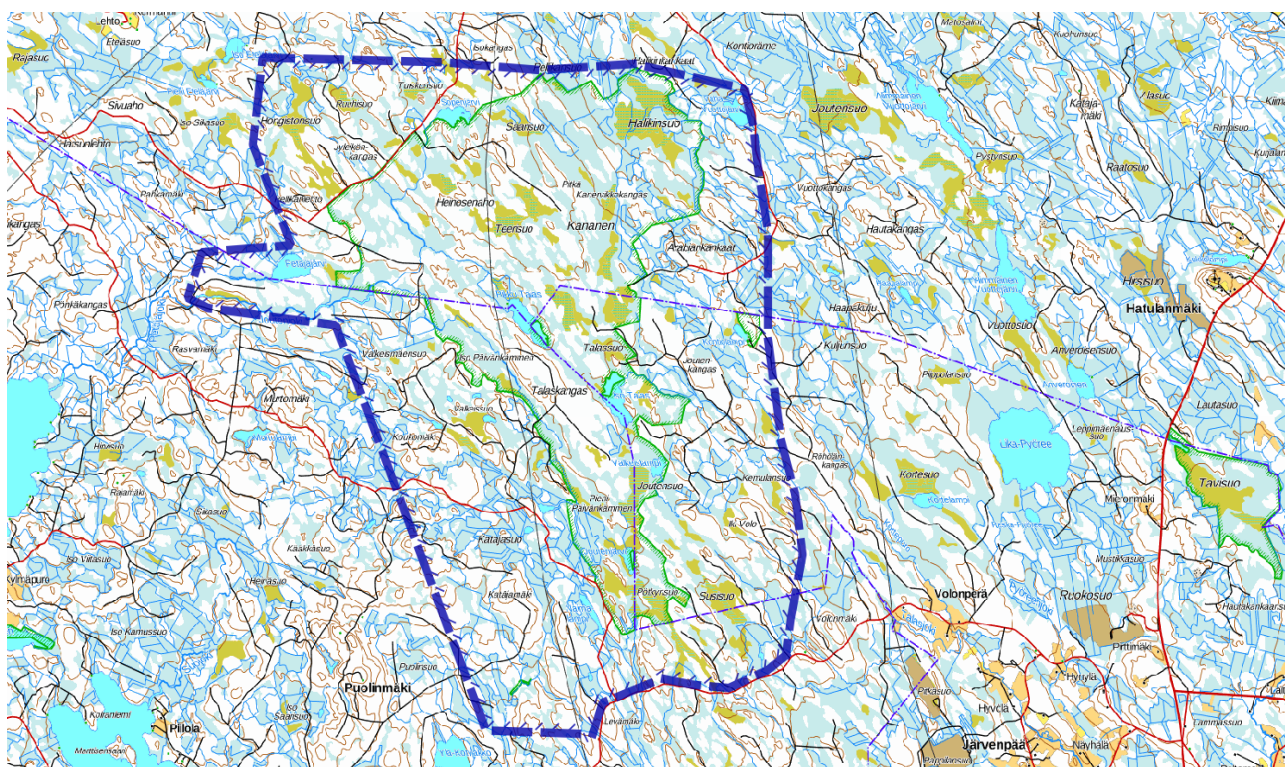

7.1 Talaskangas, Kajaani, Sonkajärvi, Vieremä (540161)

Pinta-ala: 10357 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Talaskankaan alue on lähes luonnontilaisena säilynyt vedenjakaja-alue eteläboreaalisen ja keskiboreaalisen vyöhykkeen rajalla. Pääosin Vieremän alueella sijaitseva metsä- ja suoalue ulottuu myös Kajaanin ja Sonkajärven kunnan puolelle. Tuoreen kangasmetsän ja suon lisäksi se sisältää pieniä lampia ja järviä sekä luonnontilaisia jokia ja puroja. Talaskankaalle perustettiin luonnonsuojelualue vuonna 1994, joka muodostaa Maali-alueen merkittävimmän osan. Paikka on arvokas metsälajien pesimäympäristö.

Kriteerilajit (pesimä): riekko, metso, kuikka, kanahaukka, pohjantikka, keltävästäräkki, peukaloinen ja kuukkel.

Suojelutilanne: Kuuluu pääosin Natura 2000-verkostoon. MAALI-rajauksen alueella on luonnonsuojelualueita ja lisäksi soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteita.

Hoitosuositus: Aluetta kannattaisi kehittää kansallispuisto-tyyppiseksi kohteeksi.

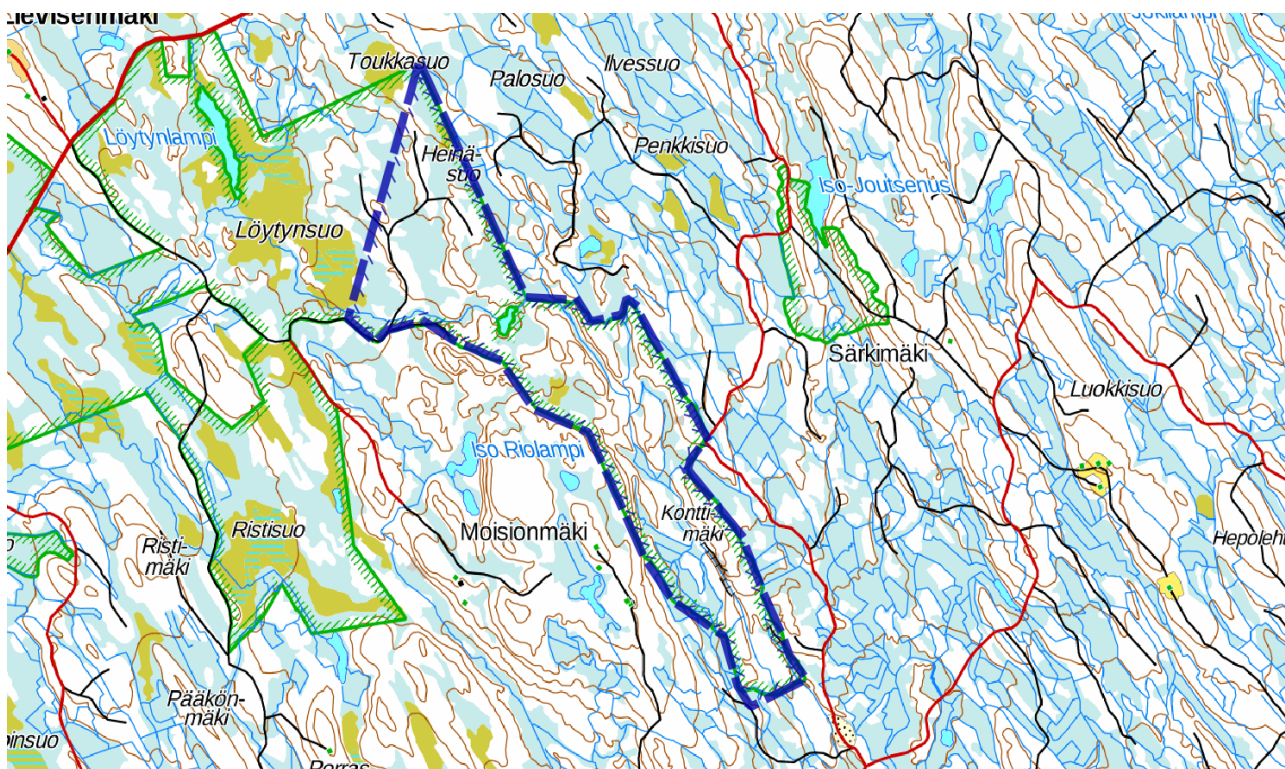
Virkistysarvo: Talaskankaalla on kaksi pysäköinti paikkaa, luoteessa Jyleikönkangas ja lounaassa Talaskangas. Näiltä lähtevät polut alueen keskiosiin. Retkeilyreittien varrella on kolme nuotiopaikkaa laavuineen. Alue on merkittävä virkistysalue lähikunnista ja etäämmältäkin tuleville retkeilijöille.

7.2 Pumpulikirkko, Rautavaara (540162)

Pinta-ala: 456 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Pumpulikirkko on geologinen muodostuma, johon kuuluu hiidenkirnu ja sitä ympäröivä kalliokanjoni. Alue on laajin luonnontilaisen metsän alue Rautavaaralla ja yksi merkittävimmistä koko Pohjois-Savossa. Se on mukana vanhojen metsien suojeluohjelmassa. Pienet suolaikut lisäävät alueen monipuolisuutta.

Kriteerilajit (pesimä): pohjantikka, idänuunilintu, peukaloinen, sinipyrstö, pikkusieppo ja kuukkeli.

Suojelutilanne: Kuuluu Natura 2000-verkostoon.

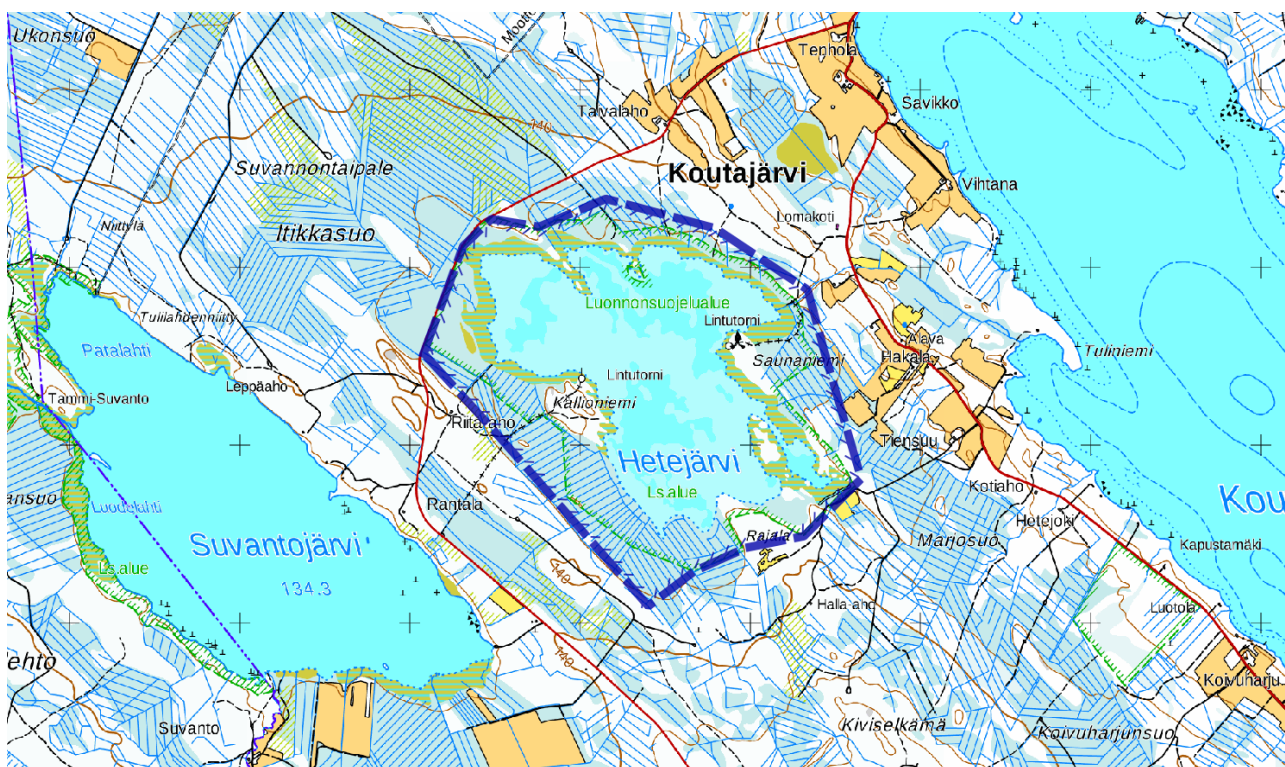
Virkistysarvo: Alueen läpi kulkee Virvatulten polku, joka sijoittuu Metsäkartanon ja Tiilikkajärven kansallispuiston välillä. Polku on paikoitellen vaikeakulkuinen.

7.3 Hetejärvi, Keitele (540156)

Pinta-ala: 370 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Hetejärvi on kansainvälisesti arvokas lintujärvi. Vuonna 1812 suoritettun järvenlaskun johdosta se on lähes umpeenkasvanut rehevä metsä- ja suorantainen järvi, jossa avovesi on sokkeloisena alueena järven keskiosassa, erillisissä lampareissa järven etelä- ja kaakkoisosissa sekä luoteeseen pistävässä Harjaslahdessa. Järvellä ei ole ruovikoita, mutta saraniityt ja rantapensaikot ovat paikoin laajat. Varsinkin keväällä järveltä lepäilee koko vesilintujen kirjo puolisuikeltajista hanhiin. Useat mustakurkku-uikkuparit sekä nauru- ja pikkulokkikoloniat kuuluvat paikan pesimälinnustoon.

Kriteerilajit (pesimä): mustakurkku-uikku, naurulokki ja kurki

Suojelutilanne: Hetejärvi on lintuvesiensuojeluohjelman ja Natura 2000- verkoston mukainen luonnonsuojelualue.

Virkistysarvo: Järvellä on kaksi lintutornia, itäinen Saunaniemen torni ja läntinen Kallioniemen torni.

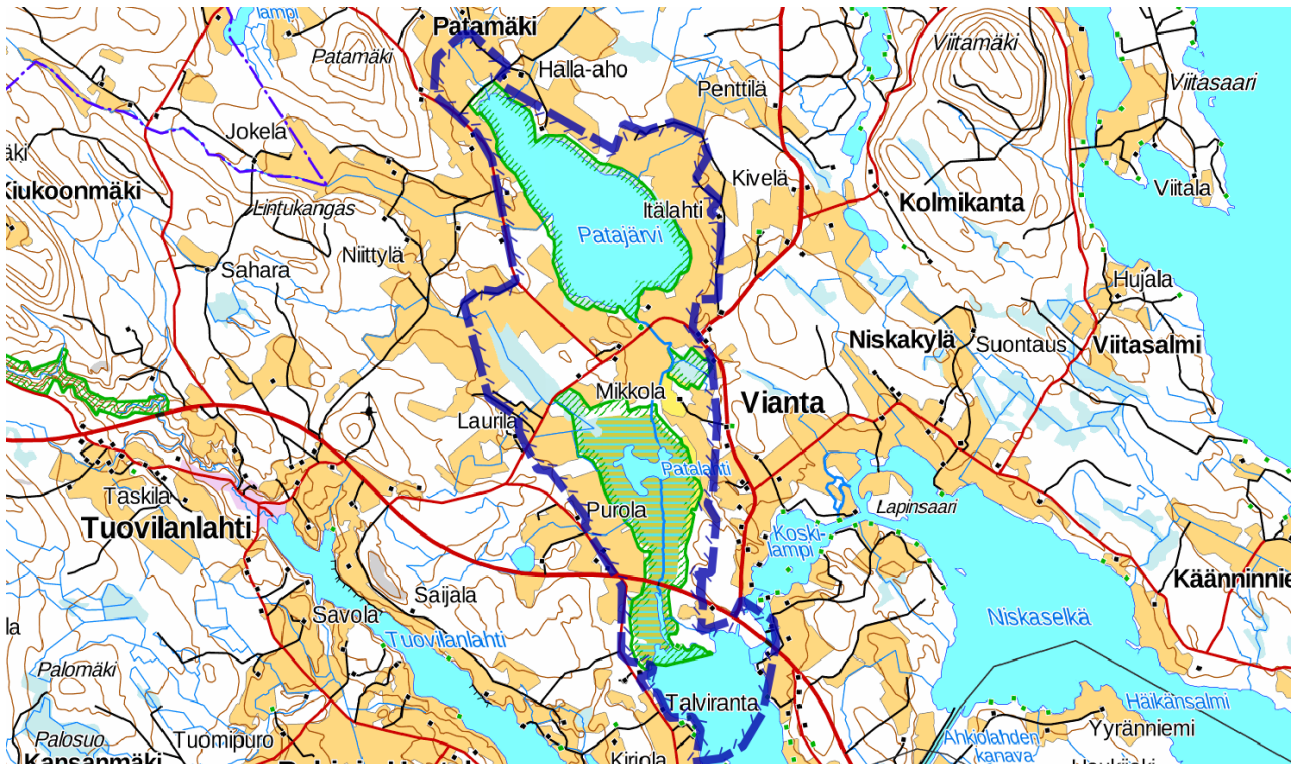
7.4 Patalahti ja Patajärvi, Maninka, Kuopio (540160)

Pinta-ala: 880 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Maaningalla sijaitsevat Patajärven ja Patalahden erottaa toisistaan Patajoki. Patalahti on Maaninkajärven ruovikkoinen lahti, joka kunnostettiin 2000-luvun alussa nostamalla vedenpintaa ja tekemällä avovesialueita. Patajärvi on matalahko ja rehevä järvi maatalouden vaikutuspiirissä. Järvessä on myös laajahkoja ruoikoita. Alueella levähtää varsinkin keväisin huomattavia määriä hanhia, vesilintuja ja kahlaajia.

Patajärvi ja Patalahti on myös merkittävä muutonaikainen [lintualue](#).

Kriteerilajit (pesimä): luhtahuitti, kurki, mustaviklo ja naurulokki.

Muuta mielenkiintoista lajistoa: kaulushaikara ja ruskosuohaukka. Alueella on myös tavattu harvinaisuuksia kuten pikkuhuitti, ruokosirkkalintu ym.

Suojelutilanne: Vesi- ja kosteikkoalueet on perustettu luonnonsuojelualueiksi vuosina 2003-2004 ja ne kuuluvat Natura 2000-verkostoon. MAALI-rajaus sisältyy valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen.

Hoitosuositus: Molemmilla alueilla on tärkeää, että avovesialueet pysyvät riittävän avoimina, eikä ruoikko kasva liian umpeen.

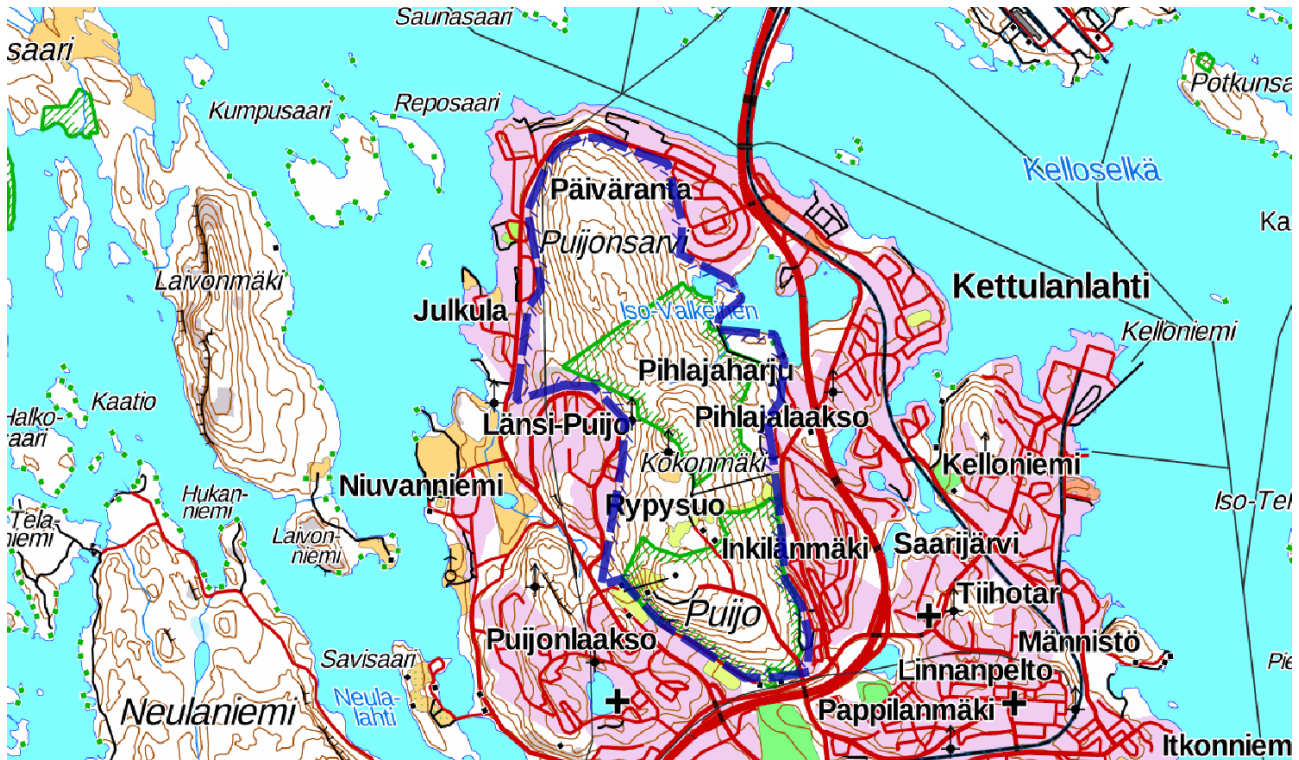
Virkistysarvo: Patalahden ympäri kiertää reilun 5 km:n mittainen polku, jonka varrella on kolme lintutornia ja yksi nuotiopaikka. Patajärveä pystyy tarkkailemaan etelä- ja länsipuolta kiertävältä tieltä käsin.

7.5 Puijo, Kuopio (540163)

Pinta-ala: 486 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Puijo on yksi maamme kuuluisimmista näköalapaikoista. Suurten korkeuserojen ansiosta alueen kasvillisuus on monipuolista ja vaihtelevaa. Puijolta löytyy vanhaa kuusimetsää, aarniometsää sekä puronvarsilehtoja. Lähellä keskustaa sijaitsevana siitä on muodostunut kaupunkilaisten tärkeä ulkoilu-, liikunta-, sienestys-, ja marjastusalue. Lisäksi siihen kuuluu olennaisesti hyppymäki ja laskettelurinne sekä golfkenttä ja Konttilan alue.

Kriteerilajit (pesimä): lehtopöllö, pohjantikka, mustapääkerttu, idänuunilintu, peukaloinen ja pikkusieppo.

Muuta mielenkiintoista lajistoa: valkoselkätikka ja viirupöllö.

Suojelutilanne: Suojelualueet MAALI-rajauksen sisällä kuuluvat Natura 2000-verkostoon.

Hoitosuositus: Metsäalueiden säilyttäminen ennallaan.

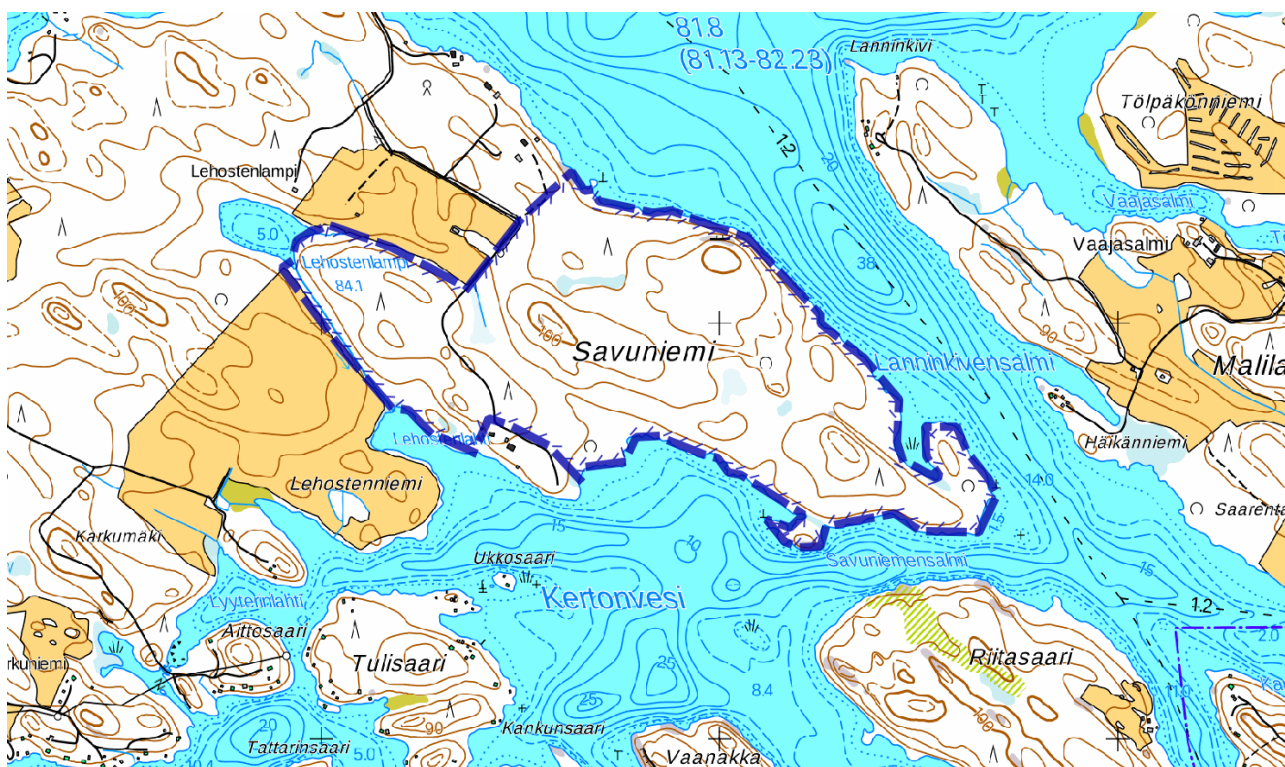
Virkistysarvo: Alue on kaupunkilaisten tärkeä ulkoilu-, liikunta-, sienestys-, ja marjastusalue. Siellä on valmiita luontopolkuja ja pururatoja. Tämän lisäksi sinne on muotoutunut muitakin polkuja.

7.6 Savuniemi, Riistavesi, Kuopio (540164)

Pinta-ala: 76 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Savuniemi on Riistaveteen pistävä metsäniemeke. Alueen valtapuuna on koivu, mutta myös pienehkö kuusivaltainen aarnialue on Maali-rajauksen sisällä. Lahopuun osuus puustosta on huomattava ja siksi Savuniemi on tärkeä tikkojen pesimäalue.

Kriteerilajit (pesimä): pikkutikka, pohjantikka, valkoselkätikka, mustapääkerttu, peukaloinen ja kuhankeittäjä.

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen sisällä on Natura 2000 verkostoon kuuluva suojelualue.

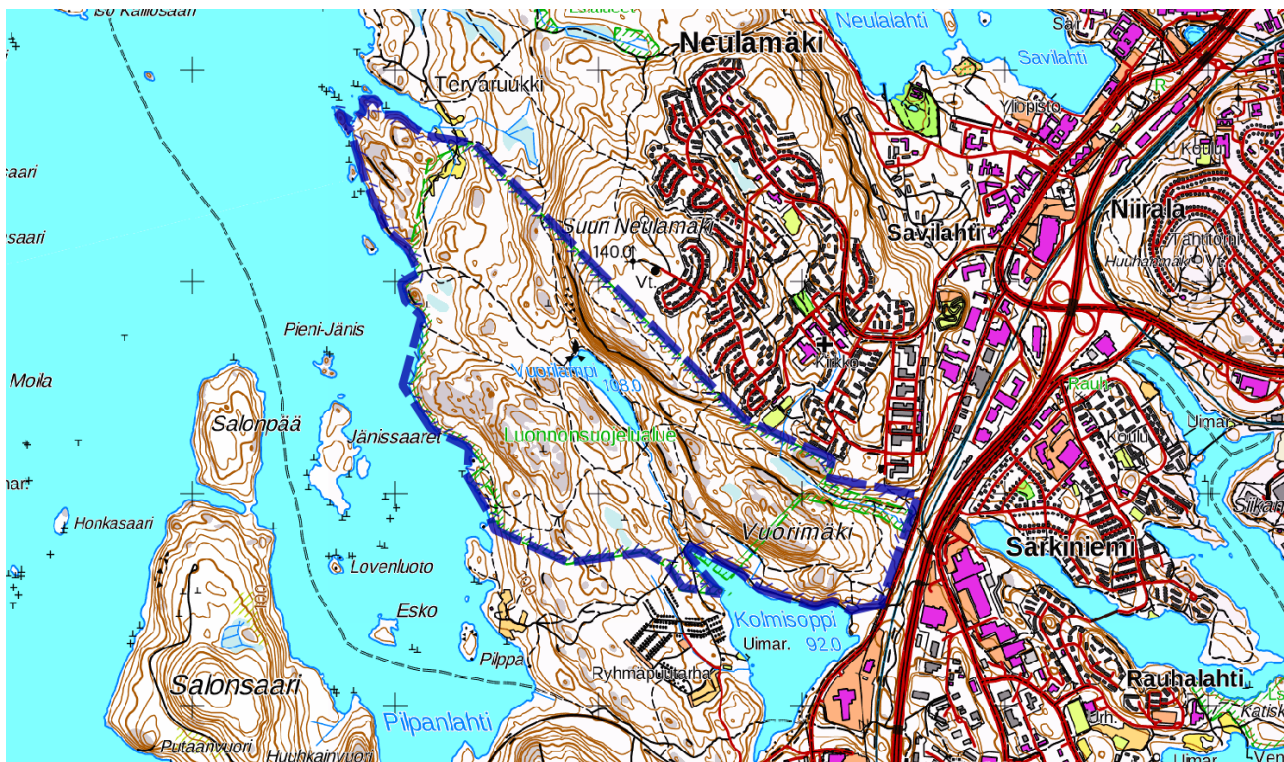
Virkistysarvo: Alueella ei ole valmiita polkuja, mutta Lehostenlammentien kautta paikka on hyvin saavutettavissa ja maasto on kuljettavissa.

7.7 Vuorilampi, Kuopio (540165)

Pinta-ala: 277 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Neulamäen jyrkänteen alla sijaitseva Vuorilampi on Kuopiolaisten suosima retkeilyalue. Ravinteisten kivilajien ansiosta alueen kasvistoon kuuluu vaateliaita lehtolajeja ja alue sisältyy lehtojensuojeluohjelmaan. Alueen metsät ovat pääosin talousmetsää, joka on ollut hoitamatta viimeiset 30 vuotta. Lisäksi alueen lahoppuuston, etenkin kuusen, määrää on lisätty kaulaamalla ja jättämällä myrskyn kaatamat puut maahan.

Kriteerilajit (pesimä): pohjantikka, idänuunilintu ja pikkusieppo

Suojelutilanne: Kohde kuuluu Natura 2000-verkostoon.

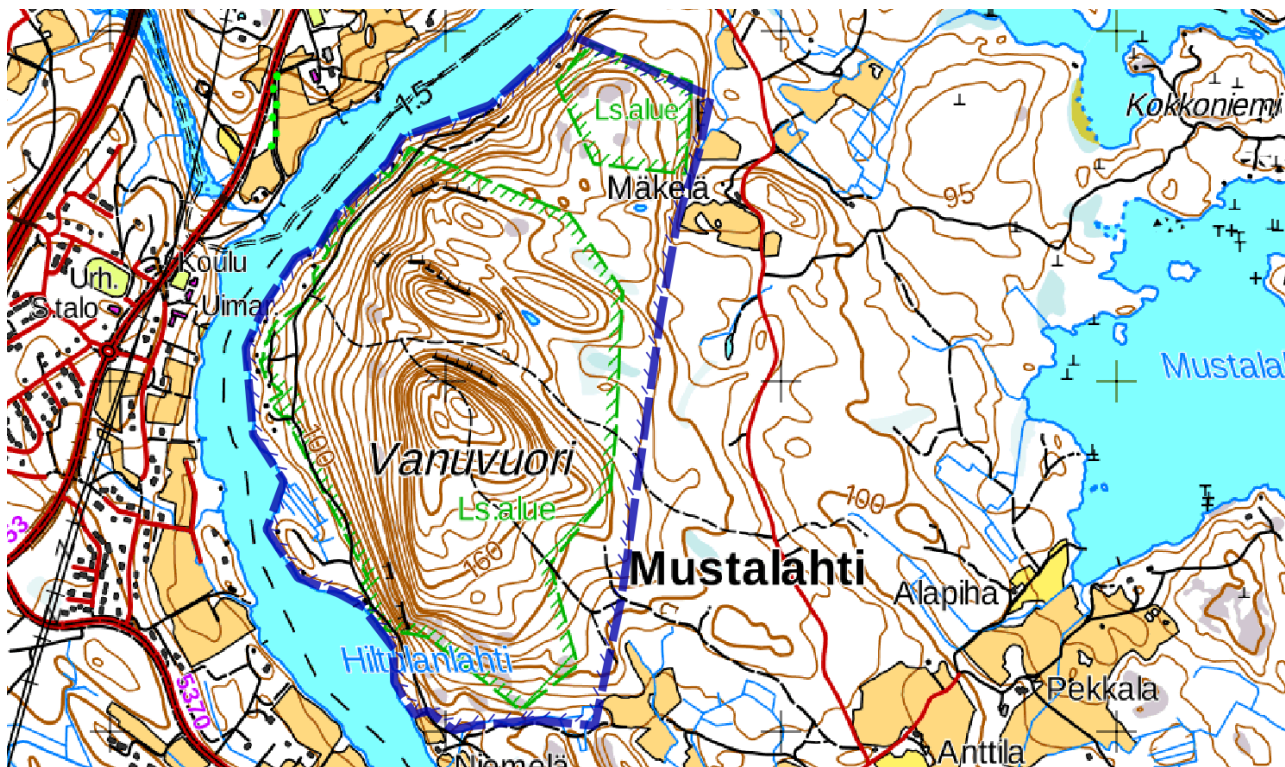
Virkistysarvo: Alueella on polkuverkosto

7.8 Vanuvuori, Kuopio (540166)

Pinta-ala: 178 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Kallaveden pinnasta 140 m kohoava jyrkkärinteinen Vanuvuori on Natura 2000-verkostoon kuuluva vanhan metsän alue. Kuusi- ja haapapötkkelöitä on paikoin runsaasti. Lisäksi Akka-Vanun jyrkän-
teen alapuolella on jopa 500 maapuuta/ha.

Kriteerilajit (pesimä): metso, pohjantikka, idänuunilintu ja pikkusieppo.

Muuta mielenkiintoista lajistoa: alueella on tehty yksittäinen havainto kuukkelista.

Suojelutilanne: Kohde kuuluu pääosin Natura 2000-verkostoon.

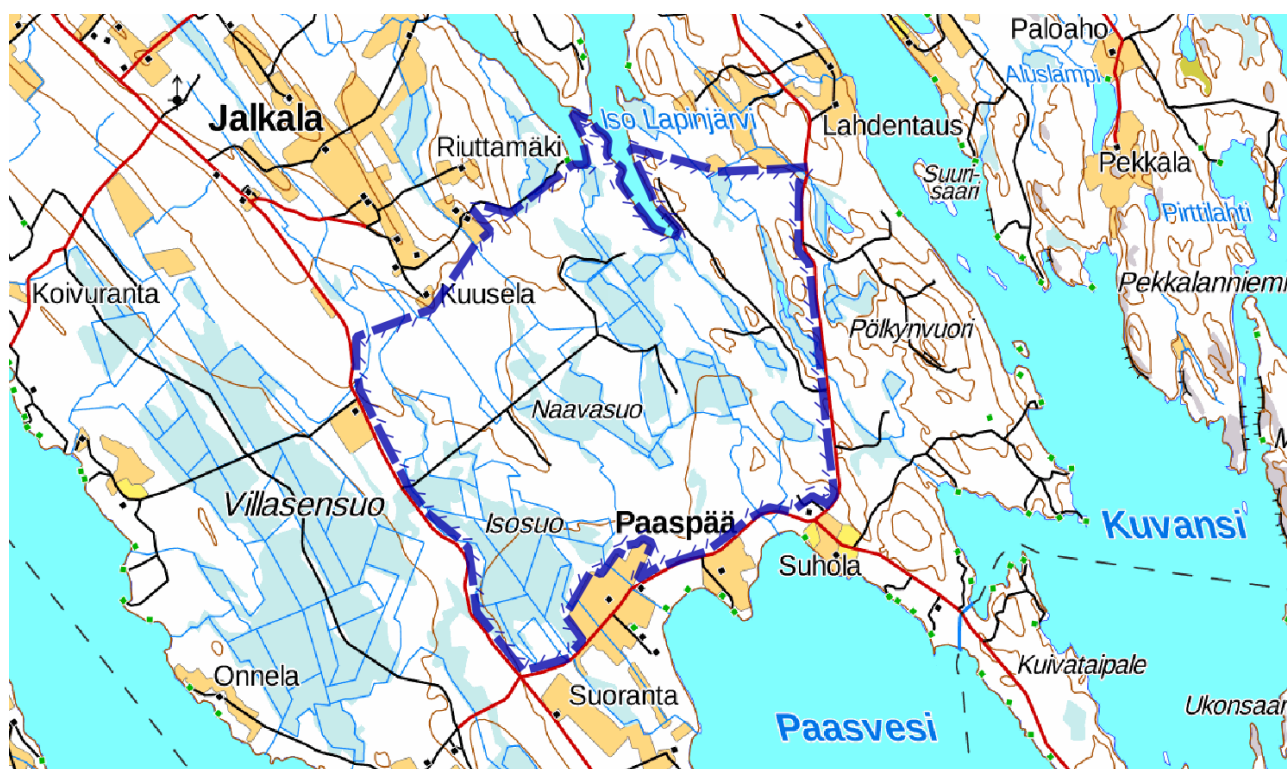
Virkistysarvo: Valmista polkua ei ole, mutta säännöllisen liikuttamisen myötä hyviä kuljettavia polku-uria on muodostunut.

7.9 Naavasuo, Jalkala, Suonenjoki (540167)

Pinta-ala: 781 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Laaja yhtenäinen metsä- ja suo alue, joka sisältää eri-ikäistä metsää. Joukossa on myös lahoppuustoa, joka elävöittää alueen lajistoa. Hakkuista ja ojituksista huolimatta alueelta on löytynyt vielä viime vuosinakin kriteerit täyttäviä lajeja.

Kriteerilajit (pesimä): pohjantikka, tilitatti, peukaloinen ja kuukkeli.

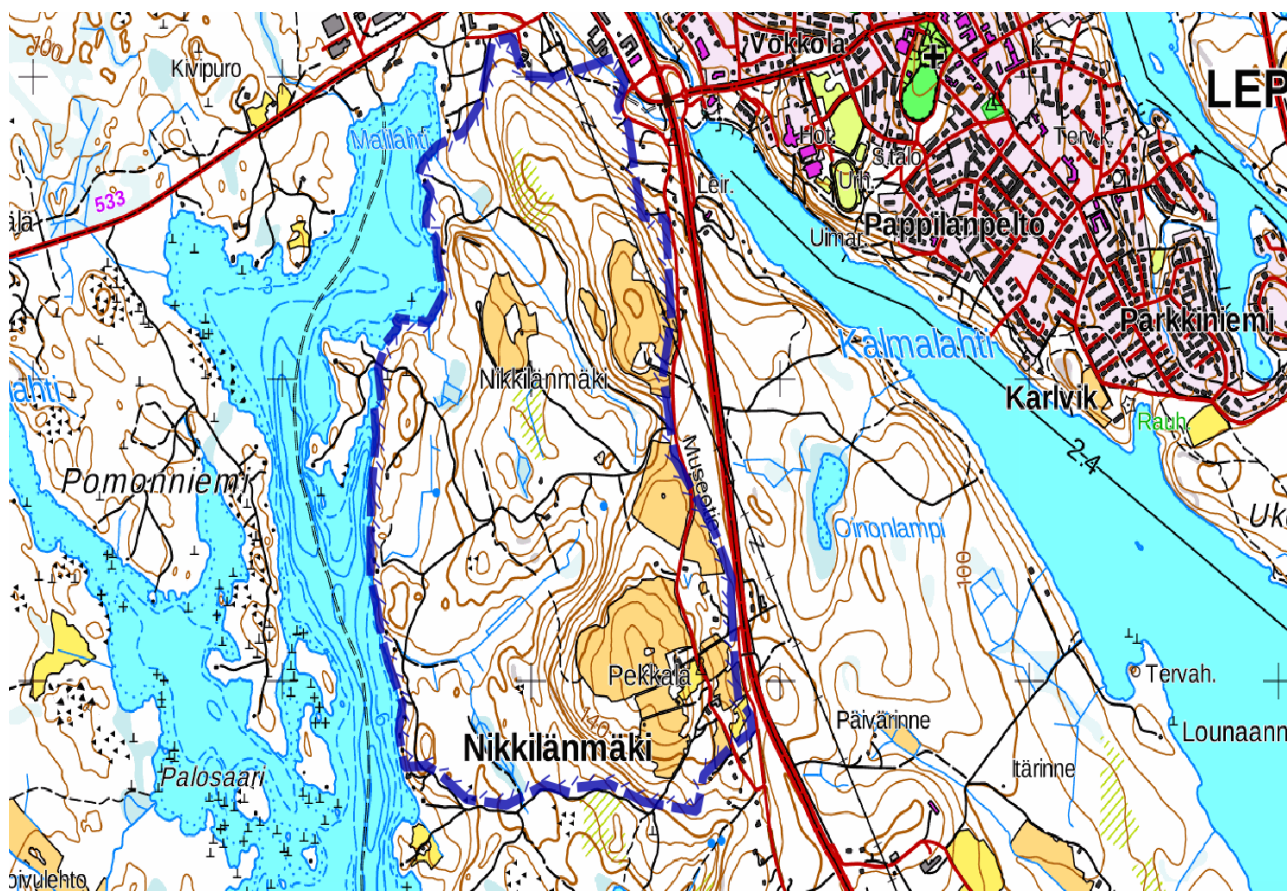
Suojelutilanne: MAALI-rajauksen alueella ei ole perustettuja suojelualueita tai suojeluvarauksia.

7.10 Nikkilänmäki, Leppävirta (540168)

Pinta-ala: 269 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Vanhan Tiehallinnon museotievalikoimaan kuuluvan kylätien molemmin puolin sijaitseva kulttuurimaisema. Peltojen reunamilla on pensaikkoalueita ja pelloista osa on kesantoina ja niittyinä. Pihapiirit ovat lehtomaisia ja reheviä, samoin pienet metsäalueet.

Kriteerilajit (pesimä): satakieli, mustapääkerttu, idänuunilintu, kultarinta ja pikkusieppo.

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen alueella ei ole suojelualueita, mutta Nikkilänmäki on maakunnallisesti arvokas maisema-alue.

Virkistysarvo: Alueen halki kulkeva vanha kylätie on nimetty museotieksi ja sen pystyy helposti havainnoimaan.

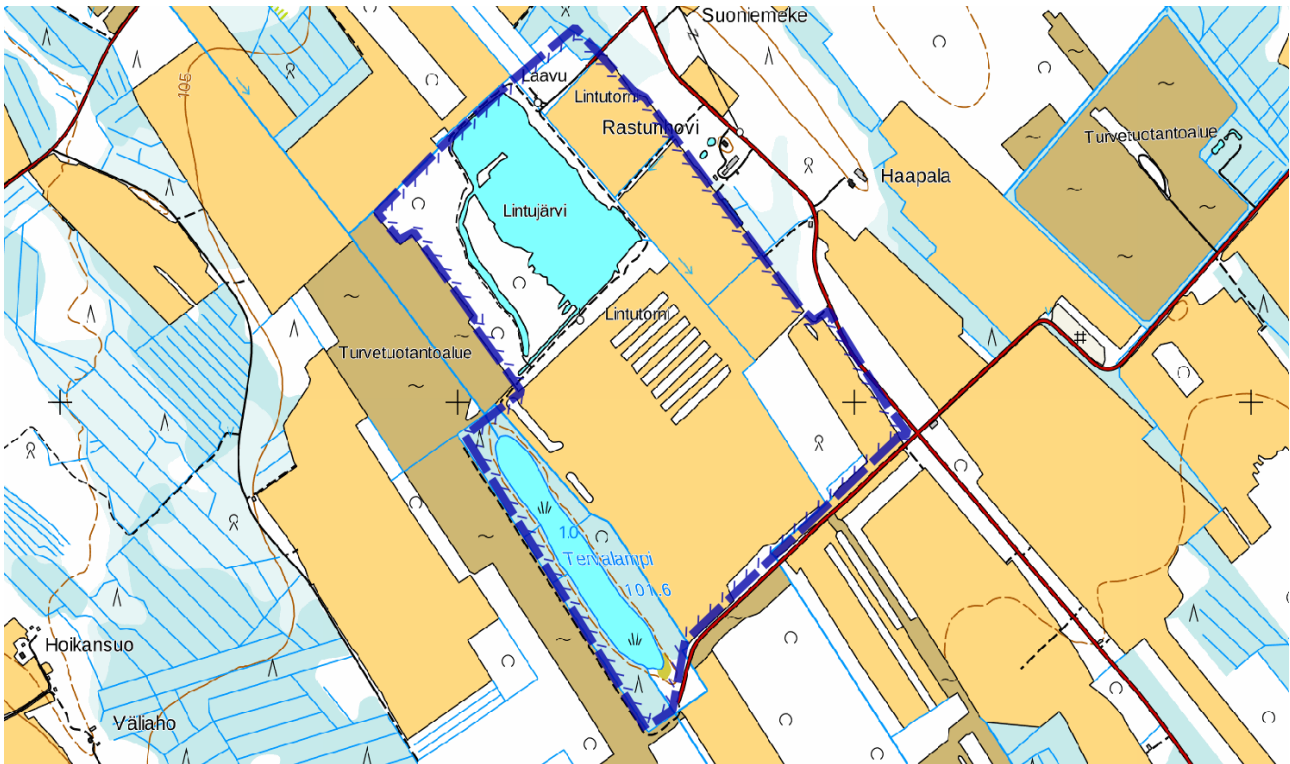
7.11 Rastunsuo, Rautalampi (540139)

Pinta-ala: 108 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Suoalue, jolta turpeenotto on loppunut 1990-luvulla. Pääosa suoalueesta on jätetty ennalleen. Pohjoisosaan on kunnostettu yksi lintujärvi. Järvi on kooltaan noin 15 ha. Järvellä on myös pieniä saarekkeita, jotka toimivat pesimäpaikkoina. Houkuttelee varsinkin keväällä muuttolintuja, mutta myös välitön ympäristö muodostaa merkittävän levähdys- ja pesimäalueen. Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri, jonka omistaa alueen, on rahoittanut sen ydinosan.

Rastunsuoon merkittävä muutonaikainen [lintualue](#).

Kriteerilajit (pesimä): riekko, kurki, mustaviklo, jänkäkurppa ja naurulokki.

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen sisältä on rauhoitettu 26,7 ha alue vuonna 2007. Koko MAALI-alue kuuluu Pohjois-Savon maakuntakaavan virkistys- ja retkeilyvaraukseen.

Hoitosuositus: Pensaikon poisto, etenkin lintujärven rannalta sekä järveä kiertävän ympäristöpolun kunnostus ja ylläpito.

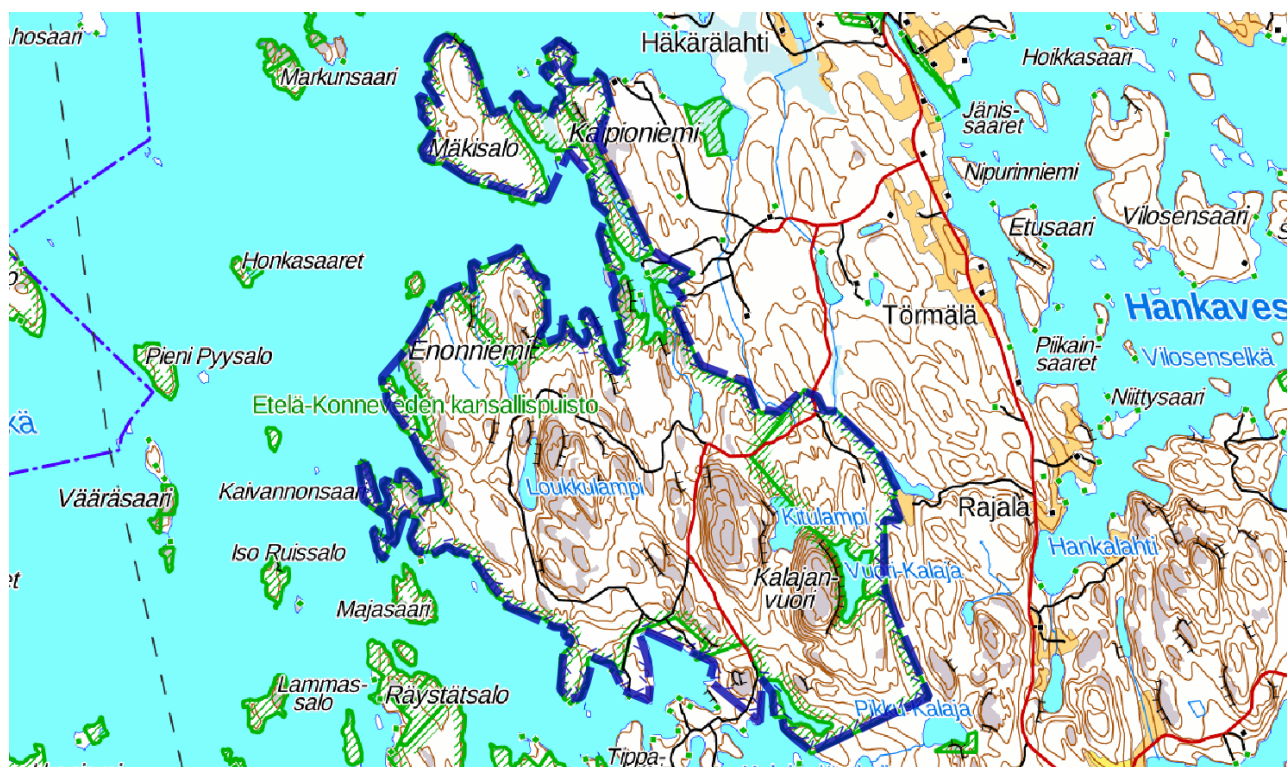
Virkistysarvo: Järven ympärillä kiertää n. 1,5 km ympäristöpolku, jonka varrella sijaitsee kaksi lintutornia. Toisen tornin vieressä on myös nuotiokatos. Muualla on turpeenoton jäljiltä ajokelpoisia teitä, joita myöten alueen kattaa hyvin.

7.12 Kalajanvuori, Rautalampi (540170)

Pinta-ala: 960 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Kalajanvuori ympäristöineen on Konneveden kansallispuistoon kuuluva maa-alue puiston itäosassa. Vanhojen metsien suojeluohjelmaan kuuluvat Kalajanvuori ja Loukkuvuori ovat jyrkkärinteisiä mäkiä, joissa on keloja, maapuita ja kilpikaarnaisia mäntyjä.

Kriteerilajit (pesimä): metso, pohjantikka, idänuunilintu ja pikkusieppo

Suojelutilanne: Rajaous kuuluu pääosin Natura 2000-verkostoon ja kansallispuistoon.

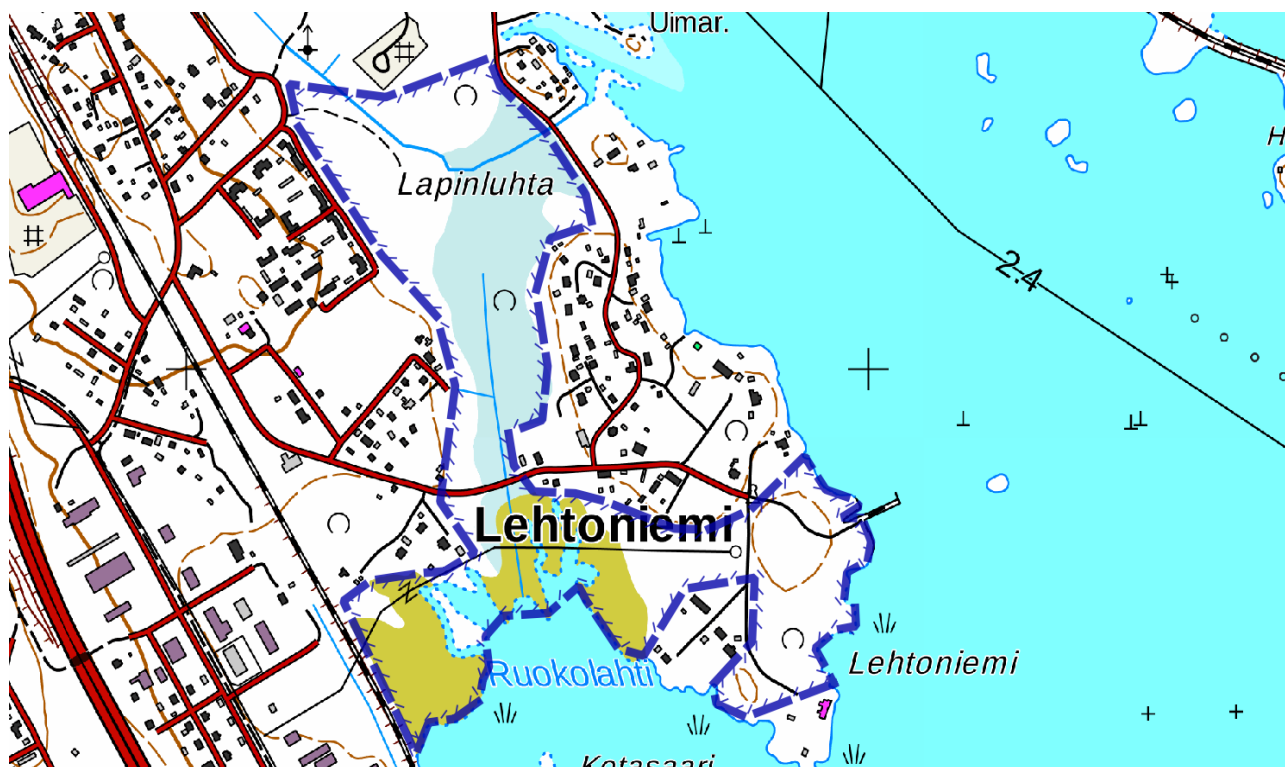
Virkistysarvo: Kansallispuiston polku ja alueelle menevä tie muodostavat kulkureitin.

7.13 Lehtoniemi, Varkaus (540171)

Pinta-ala: 27 ha

Linkki: [Kansalaisen karttapaikka](#)

Lehtoniemi käsittää lehtomaista metsää, pensaikkoa ja kosteikon. Niemi kerää hyvin muuttajia sen edustalla olevan Siitiselän vesialueelle, joka on yksi merkittäviä muuttolintujen levähdysalueita Pohjois-Savossa.

Kriteerilajit (pesimä): pikkutikka, valkoselkätikka, kuhankeittäjä, kultarinta ja idänuunilintu.

Suojelutilanne: MAALI-rajauksen sisällä on asemakaavan suojelualuevarauksia, joita ei ole vielä perustettu suojelualueiksi.

Virkistysarvo: Alueen tarkkailu on helppoa tieurilta ja muodostuneilta poluilta.

8 Lähteet

Aalto, A 2013: Suomenselän maakunnallisesti arvokkaat lintualueet – MAALI-hankkeen loppuraportti. Suomenselän lintutieteellinen yhdistys SSLTY ry.

Ellermaa, M. 2011: Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla. *Tringa* 4/2010-1/2011. s. 140-175.

Ellermaa, M. & Lindén, A. 2011: Suomen linnustonsuojelualueiden tila: suojelu on unohdettu ja linnut voivat huonosti. – *Linnut-vuosikirja* 2010. s. 142-168.

Heath, M. F., Evans, M. I., Hoccom, D. G., Payne, A. J. and Peet, N. B. 2000 (toim.). Important Bird Areas of Europe: Priority Sites for Conservation. 2 vols. BirdLife conservation series No 8. BirdLife International, Cambridge UK.

Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. ja Virolainen, E. 2002: Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisuja nro 4. Suomen graafiset palvelut, Kuopio 142 s.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.): Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010, s. 298. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, 2010.